

BM-RAPPORT 12 (2014)

*Biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt,
Narvik, Nordland.*

FORSVARSBYGG

DOKUMENTINFORMASJON

Publ./Rapportnr:

BM-rapport 12 (2014)

Saksnr:

2012/4475 Innkjøpstjenester – Rammeavtale for kartlegging av biologisk mangfold

Tittel:

Biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt, Narvik, Nordland

Forfatter(e):

Kim Abel

Oppdragsgiver/kontaktperson(er):

Oppdragsgiver: Forsvarsbygg Utvikling nord

Kontaktperson: Forsvarsbygg Utvikling nord v/Kjell Ove Schei

Oppdragsgivers prosjektnr/ref.nr:

2455393 Elvegårdsmoen - rammebetingelser SØF.

Dato:

4.12.2014

Stikkord (norsk):

Biologisk mangfold, Elvegårdsmoen, forvaltning, rødlistearter

Key word (English):

Biological diversity, Elvegårdsmoen, management, red listed species

Sammendrag:

Det er gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt samt leirområde av BioFokus og Forsvarsbygg i 2014. Kartlegginga er en oppdatering av tidligere kartlegging fra 2002 gjennomført av Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. Feltet strekker seg fra havoverflaten helt i vest og opp til 547 meter over havet ved fjelltoppen Vårdu i øst som er en del av Medbyfjellet. I nord avgrenset av Elvegårdselva og i sør Medbyfjellet. Sentralt i området ligger en moreneslette som heller svakt vestover hvor selve leiren og skytebanene ligger. Hele feltet dekker et areal på ca. 9,2 km². Arbeidet skal danne grunnlag for bærekraftig forvaltning av biologisk mangfold i området. Kartlegginga er basert på metodikk i håndbøker fra Miljødirektoratet. Følgende temaer er kartlagt: naturtyper, viltområder, rødlistearter og fremmede arter. Forsvarsbygg har utarbeidet en kravspesifikasjon som gir nærmere retningslinjer for kartleggingen. Kartleggingen har omfattet alle tidligere registrert naturtyper, samt andre delområder med potensial for naturtyper.

Basert på feltarbeid og eksisterende dokumentasjon fra området er det dokumentert syv ulike naturtyper hvorav en ny lokalitet. Fra forrige kartlegging i 2002 ble tre lokaliteter forkastet som naturtype grunnet svake kvaliteter. Alle de oppdaterte naturtypene har fått endrede avgrensninger, hovedsakelig i form av mindre justeringer. Naturtypene dekker 3,3 % av undersøkelsesområdet. Av naturtypelokalitetene fra 2014 er fire verdisatt som viktig (B-verdi) og tre som lokalt viktig (C-verdi). Stort sett hele området er forholdsvis godt kartlagt, men detaljkunnskapen om de enkelte kan økes.

Det ble registrert fire prioriterte viltområder, to med verdi viktig (B-verdi) og to med verdi svært viktig (A-verdi), som i grove trekk er en videreføring av de gamle lokalitetene.

Det er registrert 11 rødlistearter i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt fordelt på 16 funn etter feltarbeidet i 2014. Flere av funnene er gjort utenfor naturtypelokalitetene. Fugl er gruppen med flest påviste rødlistearter med seks arter og etterfulgt av lav med tre arter.

Det er produsert analoge og digitale temakart for naturtyper, viltområder og rødlistearter. Det er gitt forvaltningsråd for

naturtypelokalitetene og viltområdene. Forvaltningsrådene bør etterleves for å ivareta det biologiske mangfoldet i disse områdene.

Alle opplysninger om naturtyper, vilt og rødlistearter er lagt inn i databaseverktøyet Natur2000. Digitale kartverk finnes i Forsvarets informasjonssystem for eiendom, bygg og anlegg (FIS/EBA) og FMGT's kart- og katalogtjenester (FIS/BASIS). Alle UTM-referanser i rapporten er gitt i kartdatum WGS84.

Forsidebilde: Frodig flommarksskog langs Medbyelva.

FORORD

Forsvarsbygg var tidlig ute med å kartlegge biologisk mangfold innenfor sine forvaltnings-områder, og har gjennomført dette i de aller fleste av sine felt. Kartleggingene ble i all hovedsak gjennomført i perioden 2001 – 2005. De ble utført av ulike eksterne konsulenter og etter Forsvarsbyggs kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold, som bygger på nasjonal metodikk utviklet av Direktoratet for naturforvaltning. Totalt ble det utarbeidet nærmere 80 rapporter basert på en fullskala kartlegging – som omfattet naturtyper, ferskvann, vilt, rødlistearter og en oppsummerende sammenveining med forvaltningsråd for de verdisatte lokalitetene. Kartleggingene ble gjennomført for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning ihht stortingsmelding nr. 42 (2000 – 2001) «Biologisk mangfold. Sektoransvar og samhandling».

På vel ti år er det skjedd mye i forhold til beskrivelser og vurderinger av naturmangfoldet. Naturmangfoldloven fra 2009 fordrer sterkere fokus på kunnskapsgrunnlaget med sitt krav om begrunnelse av ethvert tiltak som påvirker natur. Fremmede arter er blitt et tema og vi har fått en ny naturtypeinndeling og rødliste for naturtyper. Samtidig oppdateres både rødlistene og svarteliste regelmessig.

På bakgrunn av denne utviklingen og de økende kravene til hensyn overfor naturmangfoldet ser Forsvarsbygg behov for å oppdatere eksisterende rapporter. Samtidig rettes det oppmerksomhet mot nye områder som ikke tidligere er kartlagt.

Rapporten er utarbeidet på oppdrag av Forsvarsbygg futura miljø som innehar prosjektledelsen for kartleggingen. Alle opplysninger om naturtyper og arter er lagt ut på Naturbase og Artskart. Dette gjelder også kartleggingsdata fra Forsvarsbyggs tidligere kartlegging der dette er relevant. For oppdaterte kartlegginger gis det innledningsvis en tydelig kobling til den tidligere rapporten.

15.12.2013

Frode Sjursen

Administrerende direktør,

Forsvarsbygg

INNHold

DOKUMENTINFORMASJON	I
FORORD	IV
INNHold	VI
1 INNLEDNING	2
1.1 FORSVARSBYGGS ARBEID MED BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD	3
1.1 FORSVARETS SKOGBRUKSPOLICY	3
2 MATERIALE OG METODER	5
2.1 DATAINNSAMLING	5
2.2 DOKUMENTASJON	5
2.3 NATURTYPER	6
2.4 RØDLISTEDE NATURTYPER	6
2.5 VILTOMRÅDER	7
2.6 FERSKVANNSLOKALITETER	7
2.7 RØDLISTEARTER	8
2.8 FREMMEDE ARTER	8
2.9 AKTIVITETER SOM PÅVIRKER DET BIOLOGISKE MANGFOLDET	9
2.10 DATABASE OG KART	10
3 NATURFORHOLD	11
3.1 ELVEGÅRDSMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT	11
3.2 BRUK AV SKYTE- OG ØVINGSFELTET	11
3.3 EKSISTERENDE DOKUMENTASJON OM BIOLOGISK MANGFOLD	12
3.4 BERGGRUNN OG LØSMASSE	14
3.5 GENERELLE NATURFORHOLD	14
3.6 MENNESKELIG PÅVIRKNING	16
3.7 FLORA	17
3.8 FAUNA	19
3.9 NATURTYPER	20
3.10 VILTOMRÅDER	36
3.11 FERSKVANNSLOKALITETER	45

3.12	RØDLISTEARTER	46
3.13	FREMMEDE ARTER.....	47
3.14	FORVALTNINGSRÅD.....	48
3.14.1	GENERELLE FORVALTNINGSRÅD.....	48
4	KILDER	49
	VEDLEGG	50

1 INNLEDNING

Bevaring av naturmiljø, biologisk mangfold og truede arter er en stor utfordring. Mange arter i Norge viser en urovekkende bestandsnedgang. Hele 4599 arter er på den siste rødlista i Norge (Kålås et al. 2010). Av disse er 2398 arter (11 %) klassifisert som truede arter, dvs. arter i kategoriene CR (kritisk truet), EN (sterkt truet) og VU (sårbar). Hele 80 naturtyper er rødlista (Lindgaard og Henriksen 2011). Den viktigste årsaken til tap av biologisk mangfold i Norge er arealendringer, dvs. at leveområdene forandres gjennom endret arealbruk som direkte nedbygging av arealer til ulike formål og intensivt skogbruk og intensivt jordbruk gjennom drenering, grøfting og igjenfylling av våtmark, myr og andre fuktige områder og ved fulldyrking og gjødsling på den ene siden og gjengroing av viktige kulturmarkstyper på den andre siden. Spredning av fremmede arter og klimaendringer er andre alvorlige påvirkningsfaktorer som i økende grad påvirker det biologiske mangfoldet negativt i tillegg til de allerede negative påvirkningsfaktorer. Mange av disse påvirkningsfaktorene gjør seg gjeldende innenfor Forsvarets arealer. Det er derfor viktig at Forsvaret kjenner til naturverdier på sine eiendommer slik at man på best mulig måte kan ivareta naturverdiene.

Regjeringen har en målsetning om at Norge og sektormyndighetene skal forvalte naturen slik at arter som finnes naturlig skal sikres i levedyktige bestander og at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes. Norge har som mål at tapet av biologisk mangfold skal stanses innen 2020. Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) ”Biologisk mangfold - Sektoransvar og samordning” gir retningslinjer for hvordan sektorene, inklusive Forsvarsbygg, skal ivareta hensynet til biologisk mangfold på de eiendommene Forsvarsbygg forvalter. Regjeringen har underskrevet en rekke internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ivareta biologisk mangfold; hvor (1) Riokonvensjonen av 1992 – konvensjonen om biologisk mangfold; (2) Bonnkonvensjonen av 1983 for beskyttelse av trekkende arter og (3) Bernkonvensjonen av 1979 for beskyttelse av truede arter er de viktigste. Naturmangfoldloven (NMFL) ble videre vedtatt 1.7.2009. Denne loven gir i større grad et juridisk vern til truede arter og naturtyper, blant annet gjennom bestemmelser for prioriterte arter og utvalgte naturtyper. Blant annet inneholder loven et generelt krav om aktsomhet for å unngå skade på naturmangfoldet (§ 6) og krav om at beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygge på et godt kunnskapsgrunnlag (§ 8).

Ved først å kartlegge og deretter forvalte arealene ut fra kunnskap om artenes forekomst og artenes krav til leveområder, kan en sikre et rikt og variert biologisk mangfold. Denne rapporten tar for seg biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt, og er en sammenstilling av eksisterende dokumentasjon, oppdatering av beskrivelser til Naturbase og ny kartlegging i 2014.

1.1 FORSVARSBYGGS ARBEID MED BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD

Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) "Biologisk mangfold - Sektoransvar og samordning" la grunnlaget for sektoransvaret for forvaltning av biologisk mangfold og gir retningslinjer for hvordan de ulike sektorene skal ivareta hensynet til biologisk mangfold i sine forvaltningsområder. Viktige miljødokumenter i Forsvarssektoren som gjelder for Forsvarsbygg er «Retningslinjer for Forsvarssektorens miljøvernarbeid» som ble gjort gjeldende fra 1. januar 2010. Forsvarsbygg har også en egen miljøstrategi som ble oppdatert i 2012 og går fram mot 2025. Basert på denne utarbeides det årlige miljøhandlingsplan som skal følges opp i alle Forsvarsbyggs forretningsområder.

Miljøstrategien har et eget fokusområde på naturmangfold med visjon om at «Forsvarsbygg forvalter naturarealene slik at naturmangfoldet ivaretas og utvikles innenfor rammen av Forsvarssektorens virksomhet». Forsvarsbygg har videre en egen miljøpolicy for skyte- og øvingsfelt. Denne policyen er hovedsakelig utarbeidet på grunnlag av krav og føringer som er gitt i sentralt lovverk og andre dokumenter som stortingsmeldinger, miljøhandlingsplaner, forskrifter, iverksettelsesbrev fra Forsvarsdepartementet og interne instruksjoner. De mest sentrale lover og forskrifter for miljøforvaltning i skyte- og øvingsfelt er blant annet naturmangfoldloven, forurensningsloven, plan- og bygningsloven og vannforskriften. Miljøpolicyen for skyte- og øvingsfeltene er «Det biologiske mangfoldet i skyte- og øvingsfelt skal ivaretas og utvikles». Dette innebærer at oppdatert informasjon om biologisk mangfold skal brukes aktivt inn i alle beslutningsprosesser knyttet til forvaltning, drift og utvikling av arealbruken. For samtlige skytefelt på land skal oppdatert informasjon om biologisk mangfold være allment tilgjengelig, blant annet gjennom offentlige databaser og nettbaserte innsynsløsninger.

Kartleggings- og overvåkningsaktiviteter gjennom Forsvarsbyggs overvåkningssystem for biologisk mangfold (FOB) skal holde kunnskapsgrunnlaget løpende oppdatert. Forsvarsbygg skal ha oversikt over påvirkningsfaktorene fra egen aktivitet, fange opp utviklingstrender for utvalgte parametere (artsforekomster, naturtyper med mer), og så langt som mulig utrede eventuelle årsakssammenhenger. Metodikken for kartleggings- og overvåkningsaktivitetene gjennom FOB skal tilpasses nasjonale systemer for kartlegging og overvåkning av biologisk mangfold».

Rapportene om biologisk mangfold i skyte- og øvingsfeltene vil være en stor styrke i den daglige bruken og forvaltningen av Forsvarssektorens områder, og vil bidra til at beslutninger om bruken kan tas på et bedre faglig grunnlag.

1.1 FORSVARETS SKOGBRUKSPOLICY

Forsvarsbygg forvalter forsvarssektorens arealer på vegne av Forsvarsdepartementet. Med forsvarssektorens arealer menes eid areal samt areal omfattet av avtaler om at forvaltning og tilrettelegging for militær øvingsaktivitet kan foregå. Fra 2008 har all hogst og skogkulturaktivitet blitt planlagt og fulgt opp med egne ressurser i Forsvarsbygg, mens det foreligger en avtale med Nordisk Tre AS om hogst, skogkulturarbeider og tømmeromsetning. Forsvarsbyggs føringer for skogforvaltningen gir Forsvarets militære behov prioritet foran hensynet til økonomisk resultat. Innenfor disse rammer skal eiendommen drives etter bedriftsøkonomiske prinsipper med sikte på å gi et best mulig økonomisk resultat for Forsvarsbygg. Dette innebærer bl.a. aktiv skogkulturinnsats og tynningsaktivitet for å sikre en framtidig kvalitetsskog i god produksjon.

En miljøavtale mellom Forsvarsbygg og Nordisk Tre innebærer at all skogbruksaktivitet på eiendommen gjennomføres i henhold til PEFC standarden <http://www.pefcnorge.org/> og Nordisk Tre sine rutiner. Norsk PEFC skogstandards kravpunkt 4 om biologisk viktige områder forutsetter at minst 5 % av produktivt skogareal

skal forvaltes som biologisk viktige områder. For øvrig gjelder følgende presiseringer gjennom miljøavtalen (jfr. Norsk PEFC skogstandard Feltheft 2012):

- Skog med truede arter (VU, EN og CR) er i utgangspunktet nøkkelbiotoper, dersom kartfestingen er presis på bestandsnivå. Eventuelle tiltak i slik skog skal skje i samråd med biologisk rådgiver.
- Svært viktige (A) og viktige (B) naturtypelokaliteter er i utgangspunktet biologisk viktige områder (BVO - nøkkelbiotoper og andre kartfestede områder som spares urørt eller skjøttes spesielt for å ta hensyn til biologisk mangfold). Eventuelle tiltak her skal skje i samråd med biologisk rådgiver.
- Særskilte krav til hensyn til rovfuglreir i hekkeperiodene.

I tråd med presiseringer fra Levende skog i 2010 sikrer Forsvarsbyggs egen sjekkliste for skogkultur og hogst på Forsvarsdepartementets arealer at aktuelle kilder for miljøinformasjon, deriblant artskart, naturbase og egne kartlegginger av naturmangfold gjennomgås ved planlegging av hogst. Presiseringene påpeker at der det fremkommer informasjon om naturverdier som ikke ble vurdert i forbindelse med utvalget av nøkkelbiotopene, skal personer med skogbiologisk kompetanse godkjent av sertifikatholder vurdere disse naturverdiens relevans i forhold til miljøoversikten og miljøbehov på eiendommen. Med informasjon om naturverdier menes forekomst av truede arter (rødlistekategori VU, EN, CR eller Ex) og områder med viktige naturtyper.

2 MATERIALE OG METODER

2.1 DATAINNSAMLING

Det er utarbeidet en oppdatert kravspesifikasjon av mars 2012 som er angitt i rammeavtalen. Kravspesifikasjonen gir føringer for rapport, kartproduksjon, lagring av digitale data og utforming av forvaltningsråd. I de etterfølgende kapitler følger en kort beskrivelse av metode for datainnsamling, dokumentasjon og verdisetting.

Kartleggingen bygger på metodikk i følgende håndbøker fra Direktoratet for naturforvaltning (DN):

- "Viltkartlegging" DN-håndbok 11-2000, revidert internettversjon 2006 med oppdaterte vekttabell (Direktoratet for Naturforvaltning 2000).
- "Kartlegging av naturtyper" DN-håndbok 13. 2. utgave 2007 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007).
- "Kartlegging av ferskvannslokaliteter" DN-håndbok 15 (Direktoratet for Naturforvaltning 2001).

Videre er «Vegetasjonstyper i Norge» (Fremstad 1997), "Truete vegetasjonstyper i Norge" (Fremstad og Moen 2001), "Norsk rødliste for arter 2010» (Kålås et al. 2010), «Naturtyper i Norge» (Halvorsen et al. 2008) og «Norsk rødliste for naturtyper 2011» (Lindgaard og Henriksen 2011) er viktige støttereferanser ved kartlegging og verdisetting.

Dokumentasjon av biologisk mangfold har hovedsakelig foregått ved

- Kontakt med enkeltpersoner med kunnskap om området
- Feltarbeid. Under feltarbeidet er det brukt GPS for å kartfeste lokaliteter og forekomster. Feltarbeid knyttet til naturtyper og til dels ferskvannslokaliteter er utført av Kim Abel og Sigve Reiso (begge BioFokus) i perioden 16.09-17.09.2014, og feltarbeid knyttet til vilt er utført av Audun Brekke Skrindo (Forsvarsbygg) den 24.06-26.06.2014.
- Sjekk av Artskart; <http://www.artsdatabanken.no>
- Sjekk av eksisterende dokumentasjon i Naturbase; <http://geocortex.dinr.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase>
- Sjekk av MIS-databasen (miljøregistreringer i skog); http://www.skogoglandskap.no/kart/kart_mis

2.2 DOKUMENTASJON

Registreringsdelen skal være en rent faglig, verdinøytral og faktaorientert beskrivelse av naturmiljøet basert på de ulike håndbøkene fra DN (se kapittel 2.1). Under feltarbeidet i Elvegårdsmoen ble det fokusert på naturtyper, viltområder og til dels ferskvannslokaliteter etter DN-håndbøkene, samt forekomst av rødlistearter, forekomst av signalarter på verdifulle naturtyper/viltområder og arter som i seg selv er sjeldne og interessante.

Fra oppdragsbeskrivelsen ligger det inne ekstra fokus på fjellområdene da det er dårlig fanget opp i tidligere kartlegginger. Selve Elvegårdselva ble av Forsvarsbygg ikke prioritert i dette arbeidet da den kun grenser til undersøkelsesområdet.

2.3 NATURTYPER

DN-håndbok 13-2007 "Kartlegging av naturtyper" (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) beskriver metodikken ved kartlegging av viktige naturtyper for biologisk mangfold. Denne håndboken fokuserer på naturtyper som er spesielt viktige for det biologiske mangfoldet, dvs. at "hverdagsnaturen" ikke kartfestes. Totalt 56 naturtyper er beskrevet i håndboka innenfor hovednaturtypene myr, rasmark/berg/kantkratt, fjell, kulturlandskap, ferskvann/våtmark, skog og havstrand/kyst. DN-håndbok 13-2007 er for øvrig under revisjon. Dette arbeidet er planlagt avsluttet våren 2015. Harmonisering med rødlistede og utvalgte naturtyper er en viktig årsak til dette. En annen årsak er samordning med NiN (Naturtyper i Norge) som også er under revisjon. Det vil samtidig bli en del metodiske endringer, bl.a. for verdisettingen og nye, utvidete faktaark skal utarbeides for alle naturtyper. I forbindelse med denne revisjonen er det utarbeidet forslag til nye faktaark for en del naturtyper som tidligere ikke er beskrevet, samt at enkelte naturtyper er under revisjon. Ved kartleggingene i 2013 har vi brukt disse forslagene til faktaark etter behov. Lokalitetene verdisettes etter følgende skala:

A = svært viktig

B = viktig

C = lokalt viktig

Viktige kriterier for verdisetting er blant annet

- Forekomst av rødlistearter og rødlista naturtyper
- Kontinuitetspreg (stabil tilstand/stabil påvirkningsgrad over lang tid)
- Grad av tekniske inngrep (grad av urørthet)
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt)
- Størrelse og velutviklethet. Verdien øker med størrelsen på arealet.

2.4 RØDLISTEDE NATURTYPER

Rødlista for naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011) gir en vurdering over naturtypers risiko for å forsvinne fra Norge eller miste sin funksjon. Den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN) har ikke utarbeidet retningslinjer for rødlisting av naturtyper. Derfor har det vært lite tradisjon for å vurdere truethetsgraden av naturtyper i motsetning til truede arter.

Mens vegetasjonstyper er tradisjonelt definert ut fra en artssammensetning er naturtyper en kombinasjon av abiotiske faktorer som grunn- eller marktype og artssammensetning. Tilstandsendringer som følge av endret miljøbetingelser eller artssammensetning er ofte reversible hvis påvirkningsfaktoren som forårsaket endringen opphører. Det er i de fleste tilfeller endringer forårsaket av menneskelig aktivitet som forårsaker irreversible endringer i naturtypen. Et felles kriteriesett har blitt utviklet for å standardisere vurderingen av truethetsstatus av naturtyper.

Kriterier brukt i vurderingen av rødlistestatus av naturtyper (tabell 2) er; (1) Reduksjon i areal, (2) få lokaliteter og reduksjon i antall lokaliteter, (3) svært få lokaliteter og (4) tilstandsreduksjon.

Tabell 1. Rødlistekategorier norske rødliste for naturtyper 2010.

Rødlistekategorier		Definisjon
EX	Forsvunnet	Naturtyper som ikke lenger finnes i Norge. Marktypen eksisterer ikke lenger regionalt og vil ikke kunne gjenoppstå naturlig og/eller nøkkelartene i naturtypen er regionalt utdødd og sannsynlighet for reetablering er liten.
CR	Kritisk truet	En naturtype er kritisk truet (CR) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for kritisk truet er oppfylt. Risikoen for at naturtype forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er ekstremt høy.
EN	Sterkt truet	En naturtype er sterkt truet (EN) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for sterkt truet er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er svært høy.
VU	Sårbar	En naturtype er sårbar (VU) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for sårbar er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er høy.
NT	Nær truet	En naturtype er nær truet (NT) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for nær truet er oppfylt. Naturtypen tilfredsstiller ingen av kriteriene 1-4 for CR, EN eller VU, men er nær ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En naturtype settes til kategorien datamangel (DD) når usikkerhet om naturtypens korrekte kategoriplassering er svært stor og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC (økologisk tilfredsstillende/livskraftig).

2.5 VILTOMRÅDER

DN-håndbok 11 «Viltkartlegging» (Direktoratet for Naturforvaltning 2000) beskriver metodikk for viltkartleggingen. Viltkartleggingen er en kartlegging av viktige leveområder for viltarter; dvs. for fugl, pattedyr, krypdyr og amfibier, spesielt med fokus på rødlistearter. Viktige funksjonsområder som for eksempel hekke-/yngleområder, nærings- og rasteområder, reirlokalteter, spillplasser etc. registreres, beskrives og verdisettes.

Viltområder verdisettes som naturtypelokaliteter med områder med verdi A, B og C, selv om viltkartleggingshåndboken pr i dag ikke opererer med C-verdier. Som grunnlag for verdisetting av spesielt viktige viltområder brukes fylkesvise retningslinjer for viltkartlegging der slike finnes.

2.6 FERSKVANNSLOKALITETER

Av ferskvannslokaliteter beskrives eventuelle sjørret og lakseførende vassdrag (anadrome vassdrag) og vassdrag med rødlistearter som elvemusling (VU), edelkreps og andre rødlistearter. Førstnevnte fanges opp av DN-håndbok 15-2001 hvor lokaliteter med viktige bestander av ferskvannsfisk som laks og sjørret kartlegges (Direktoratet for Naturforvaltning 2001). De øvrige to naturtypene i denne håndboka er 1) vannlokaliteter med fiskebestander som ikke er påvirket av fiskeutsettinger og 2) større, uregulerte vannlokaliteter med liten reguleringsgrad, som har beholdt sine naturlige plante- og dyresamfunn av ferskvannsarter. Disse naturtypene er

ikke kartlagt fordi det er lite fokus på spesielt verdifulle områder for biologisk mangfold for disse naturtypene, vanskelig å kartlegge fordi man som regel ikke kjenner før-situasjonen og svært ressurskrevende i forhold til hvilke resultater man får igjen.

2.7 RØDLISTEARTER

En rødliste er en liste over plante- og dyrearter som er utsatt for betydelig reduksjon i antall eller utbredelse på grunn av menneskelig påvirkning og arter som i verste fall er truet av utryddelse nasjonalt. Rødlista er utarbeidet etter Den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN) sine retningslinjer for rødlisting, hvor arter klassifiseres til kategorier basert på en vurdert risiko for utdøing. Norsk rødliste for arter er i hovedsak en prognose for arters risiko for å dø ut fra Norge. Artene på rødlista er i ulik grad truet, se rødlistekategoriene i Tabell 2. Kriteriesettene (A-E) er nærmere omtalt Norsk rødliste for arter 2010 (Kålås et al. 2010). Rødlistearter nevnes i rapporten med rødlistekategori etter navnet.

Tabell 2. Rødlistekategorier i "Norsk Rødliste for arter 2010".

Rødlistekategorier		Definisjon
EX	Utdødd	En art er <i>utdødd</i> når det er svært liten tvil om at arten er globalt utdødd.
EW	Utdødd i vill tilstand	Arter som ikke lenger finnes frittlevende, men der det fortsatt finnes individ i dyrehager, botaniske hager og lignende.
RE	Regionalt utdødd	En art er <i>regionalt utdødd</i> når det er svært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800.
CR	Kritisk truet	En art er <i>kritisk truet</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for kritisk truet er oppfylt. Arten har da ekstremt høy risiko for utdøing.
EN	Sterkt truet	En art er <i>sterkt truet</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sterkt truet er oppfylt. Arten har da svært høy risiko for utdøing.
VU	Sårbar	En art er <i>sårbar</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sårbar er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing.
NT	Nær truet	En art er <i>nær truet</i> når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En art settes til kategori <i>datamangel</i> når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

2.8 FREMMEDE ARTER

Norsk svarteliste 2012 er den offisielle oversikten over økologiske risikovurderinger for et utvalg av fremmede arter som er påvist i Norge (Gederaas et al. 2012). Med økologisk risiko menes om arten kan ha negative effekter på økosystemer, stedegne arter, genotyper (gjennom introgresjon) eller kan være vektor for andre arter (parasitter, sykdommer) som kan være skadelig for stedegent biologisk mangfold. Et felles kriteriesett har blitt utviklet for å standardisere vurderingene av økologiske effekter og invasjonspotensial på tvers av artsgruppene. I den siste versjonen av risikovurderinger av fremmede arter i Norge er artene delt inn i fem kategorier (se Tabell 3), derav betegnes arter i de to høyeste kategoriene som svartelistearter. Totalt 106 arter er vurdert til kategorien svært høy risiko og 111 arter er vurdert til kategorien høy risiko.

Tabell 3. Kategorier av fremmede arter i "Norsk Svarteliste 2012".

Kategorier		Definisjon
SI	Svært høy risiko	Arter som er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder. Svartelistearter.
HI	Høy risiko	Arter som enten har begrenset/moderat evne til spredning, men utøver minst en middels økologisk effekt; alternativt har de bare små økologiske effekter, men et stort invasjonspotensial. Svartelistearter.
PH	Potensielt høy risiko	Arter som enten har store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter. Disse artene inngår ikke i svartelisten.
LO	Lav risiko	Arter som har ingen dokumentert vesentlig negativ påvirkning på norsk natur. Disse artene inngår ikke i svartelisten.
NK	Ingen kjent risiko	Arter som har ingen kjent økologisk effekt og et lite invasjonspotensial. Disse artene inngår ikke i svartelisten.

2.9 AKTIVITETER SOM PÅVIRKER DET BIOLOGISKE MANGFOLDET

En lang rekke militære og sivile aktiviteter kan påvirke det biologiske mangfoldet negativt. For de verdiklassifiserte områdene er det vurdert hvilke aktiviteter som kan være negative for det biologiske mangfoldet på de enkelte lokalitetene. Forvaltningsråd er foreslått for å avbøte eventuell negativ påvirkning og er beskrevet under de enkelte naturtypebeskrivelsene. I tillegg er det beskrevet noen generelle forvaltningsråd i kapittel 3.14. Forvaltningsrådene er også lagt inn i naturdatabasen Natur 2000.

I kravspesifikasjonen fra Forsvarsbygg er det beskrevet en rekke militære og sivile aktiviteter som kan ha en negativ innvirkning på det biologiske mangfoldet. Forvaltningsrådene er tilpasset den militære og sivile bruken i det enkelte forsvarsområdet (skytte- og øvingsfelt, festningsverk, militær leir og annet). Forvaltningsrådene er blant annet basert på informasjon fra militære kontaktpersoner om hvilke aktiviteter som er aktuelle på det enkelte festningsverk.

Hvilke forvaltningshensyn som bør tas vil variere gjennom året. For eksempel kan det være områder hvor sårbare viltarter har tilhold i hekke- og ynglesesongen, men hvor aktivitet til en annen årstid kan være akseptabelt. Aktivitetens omfang er en annen faktor som kan være avgjørende for innvirkningen på det biologiske mangfoldet. For eksempel vil det være stor forskjell på moderat slitasje i et område med sårbart planteliv enn mer permanent påvirkning ved for eksempel mye kjøring med beltekjøretøy eller lignende. Det er derfor fornuftig at det gis forvaltningsråd som differensierer på sesong og kvantitet, slik at det ikke legges unødige restriksjoner på bruken når aktiviteter kan være mulig.

Nedenfor er det listet opp ulike aktiviteter som i dag er/kan være aktuelle i Forsvarets områder og som kan virke negativt inn på det biologiske mangfoldet ved tap av arts mangfold, samt hvilken påvirkning den aktuelle aktiviteten kan ha.

- Nedbygging av arealer (bygninger, veier, asfalterte flater mm.) – Tap av habitat, habitatfragmentering
- Drenering/grøfting/igjenfylling – Endring av fysisk/kjemiske forhold
- Drenering på grunn av kjørespor fra terrenggående kjøretøy - Endring av fysisk/kjemiske forhold
- Skyteaktivitet – Forstyrrelse og fortrenningsmekanismer for sårbare fuglearter og vilt
- Masseuttak – Terrengslitasje, endring av fysisk/kjemiske forhold
- Gjengroing /opphør av landbruksdrift – Tap av habitat, habitatfragmentering

- Høsting av ressurser (multer, egg, dun mm.) – Endret habitat, forstyrrelse av artsforekomster.
- Parkdrift/ hageanlegg/ landbruk (gressklipping, beplantning, gjødsling) – Endring av habitat, habitatfragmentering
- Friluftsliv og kulturhistorisk tilgjengelighet (guidede turer og allmenn ferdsel, kafeteria-drift og uteservering, campingplasser mm.) – Terrengslitasje
- Kulturelle arrangementer (mer eller mindre midlertidige utescener og telt til konserter og skuespill, frakting av utstyr i forbindelse med arrangementene mm.) – Terrengslitasje, tap/endring av habitat

2.10 DATABASE OG KART

Alle registreringer av naturtypelokaliteter og viltområder er lagt inn i siste versjon av databasen Natur2000. Artsobservasjoner av rødlistearter, sjeldne arter, regionalt uvanlige arter og signalarter er lagt ut i BAB (BioFokus sin GBIF-portal) og via denne ut på Artskart. Funnene registreres både i BAB og Artskart under prosjekt "Forsvarsbygg". Det er tatt belegg av spesielt interessante arter. Beleggene vil bli overlevert offentlige museum for innordning i deres samlinger, og vil komme ut på Artskart via deres egne databaser.

SOSI-filer og egenskapstabeller over registrerte lokaliteter er laget ihht til Miljødirektoratets standard. Digitale kartverk finnes i Forsvarets informasjonssystem for eiendom, bygg og anlegg (FIS/EBA) og i Forsvarets militære organisasjons informasjonssystem (FIS/BASIS). Følgende kart er vedlagt rapporten:

- Naturtypelokaliteter
- Prioriterte viltområder
- Rødlistearter

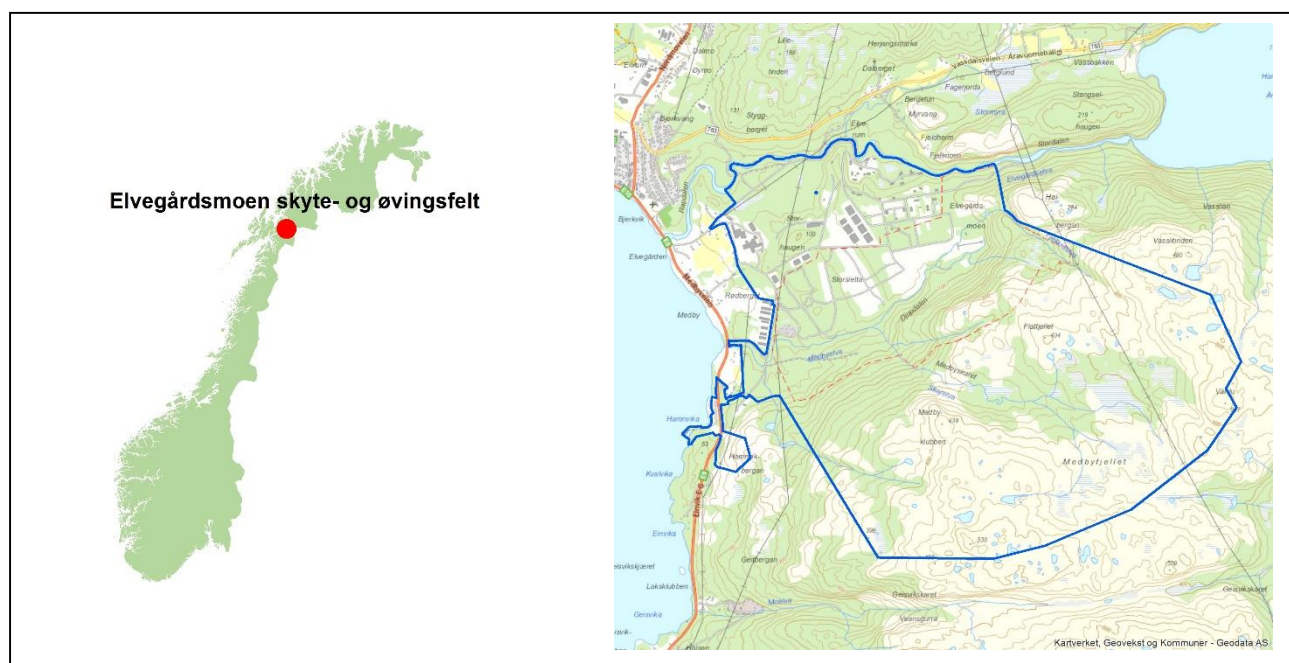
Eventuelle kart som inneholder sårbar informasjon om rødlistearter og vilt er unntatt offentligheten og følger ikke rapporten, men er levert til Forsvarsbygg futura.

I forhold til tidligere arbeid for Forsvarsbygg er det gjort en forenkling i kartproduksjonen ved at naturtypelokaliteter og viltområder er presentert på hver sine kart. Det er dermed ikke laget et sammenveid kart slik som ved forrige kartleggingsrunde.

3 NATURFORHOLD

3.1 ELVEGÅRDSMOEN SKYTE- OG ØVINGSFELT

Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt med leirområdet ligger i Narvik kommune ca. 12 kilometer nordøst for Narvik, innerst i Ofotfjorden og rett sørøst for tettstedet Bjerkvik. Feltet strekker seg fra havoverflaten helt i vest og opp til 547 meter over havet ved fjelltoppen Vardu i øst som er en del av Medbyfjellet. I nord markerer Elvegårdselva med ravinekanter og flommarkssoner grensa. Sentralt i området ligger en moreneslette som heller svakt vestover hvor selve leiren og skytebanene ligger. Den søndre halvdel består først av en bratt og skogkledd lise før terrenget stiger jevnt opp mot Medbyfjellet. Skoggrensa ligger på ca. 350 meter over havet, men spredt bjørk finnes opp mot nesten 500 meter over havet. Mellom skytebanene og den bratte lia i bunn av Medbyfjellet renner Medbyelva som renner ut i sjøen helt i vest. Helt i nord langs Elvegårdselva og den nærmeste sonen, samt langs Medbyelva dominerer gråorskogen, men med et stort innslag av bjørk flere steder. I lisdene mot Medbyfjellet dominerer bjørk og med et sparsomt innslag av rogn og gråor før de øvre delene består av høyfjell. I hele feltet er det stedvis plantet inn gran. Hele feltet med leirområdet dekker et areal på ca. 9,2 km².

Figur 1: Oversikt over Elvegårdsmoen leir og skyte- og øvingsfelt (markert med blått omriss i høyre kart).

3.2 BRUK AV SKYTE- OG ØVINGSFELTET

Elvegårdsmoen ble kjøpt inn som forsvarsanlegg i 1908 og det ble etablert rekruttskole for både infanteriet og ingeniørvåpenet i 1911. Leirområdene ble videre utbygd med flere bygninger i perioden 1911-1940. En mindre flybane har også eksistert. I 1940 ble leiren okkupert av tyskerne. Fra 1946 til 1995 ble Elvegårdsmoen fortsatt brukt som ekserserplass, både av Nordre Hålogaland infanteriregiment og allierte styrker. I 1990 ble det gjennomført en del opprusting av leiren som repetisjons øvingscenter, men i 1995 ble den daglige driften av

skyte- og øvingsfeltet stanset. Per 2014 er det Hæren som er hovedbruker av feltet. I tillegg er både Heimeværet, Spesialstyrkene og Kystjegerne brukere. Bjerkvik Tekniske verksted bruker også feltet til testskyting av ulike våpen samt testing av kjøretøy.

Ved større militærøvelser kan området bli brukt av andre avdelinger, også utenlandske. Aktiviteter under disse øvelsene foregår på hovedplataet (selve moen). Større avdelinger blir innkvartert i bygninger eller telt nær leirområdet, og sanitæranleggene i leiren samt transportable anlegg benyttes. Bivuakkering utenfor moen/ leirområdet foregår vanligvis ikke.

Skytefeltet består i hovedsak av ulike feltbaner, noen kortholdsbaner, en 200m elektronisk skytebane, bevegelig målbane, håndgranatbane, blindgjengerfelt (M72), og blindgengjengerfelt for skyting med 12,7mm MITR og 84mm RFK. For øvrig er det kun tillatt å skyte med hånd- og avdelingsvåpen. Det gjennomføres også noe sprenging av funn av blindgjengere i området.

Motorisert ferdsel foregår langs veinettet og på etablerte kjøreløyper. ATV og snøscooter brukes primært av skytefeltadministrasjonen i fbm vedlikeholdsoppdrag og øvrig tjenesteoppdrag i feltet. Ved større øvelser kan kjøring med større, tyngre kjøretøy foregå i moområdet og langs veger utenfor.

Veger og elvenært areal ved Elvegårdselva er mye nyttet som turområde av stedets befolkning. Her er det tillatt fri ferdsel for gående. Sportsfiske utføres langs hele elvestrekninga. Arealer innenfor Elvegårdsmoen inngår i elgvald, og elgjakt tillates med nødvendig tilpassing til militære aktiviteter. Det er restriksjoner på adkomst inn i skytefeltet. Grunneiere med rettigheter til adkomst gjennom skytefeltet til sine eiendommer gis adgang med forutgående kommunikasjon med skytefeltadministrasjonen. Dette gjelder også jaktlag (storvilt) som har behov for adkomst til sitt jaktvald.

3.3 EKSISTERENDE DOKUMENTASJON OM BIOLOGISK MANGFOLD

Det er tidligere gjennomført naturtypekartlegginger innenfor Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt på oppdrag fra Forsvarsbygg (Stokland 2002). Kartleggingen ble gjennomført i 2002 av Norsk institutt for jord- og skogkartlegging.

Det er per 19.11.2014 registrert 8 ulike naturtypelokaliteter i Miljødirektoratets Naturbase som ligger innenfor undersøkelsesområdet (<http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase>). Fra kartleggingen i 2002 foreligger det ytterligere fire naturtypelokaliteter, men de ligger utenfor undersøkelsesområdet som gjelder i 2014. Av viltområder ble det i 2002 kartlagt fire stykker, men ingen av disse har blitt lagt inn i Naturbase.

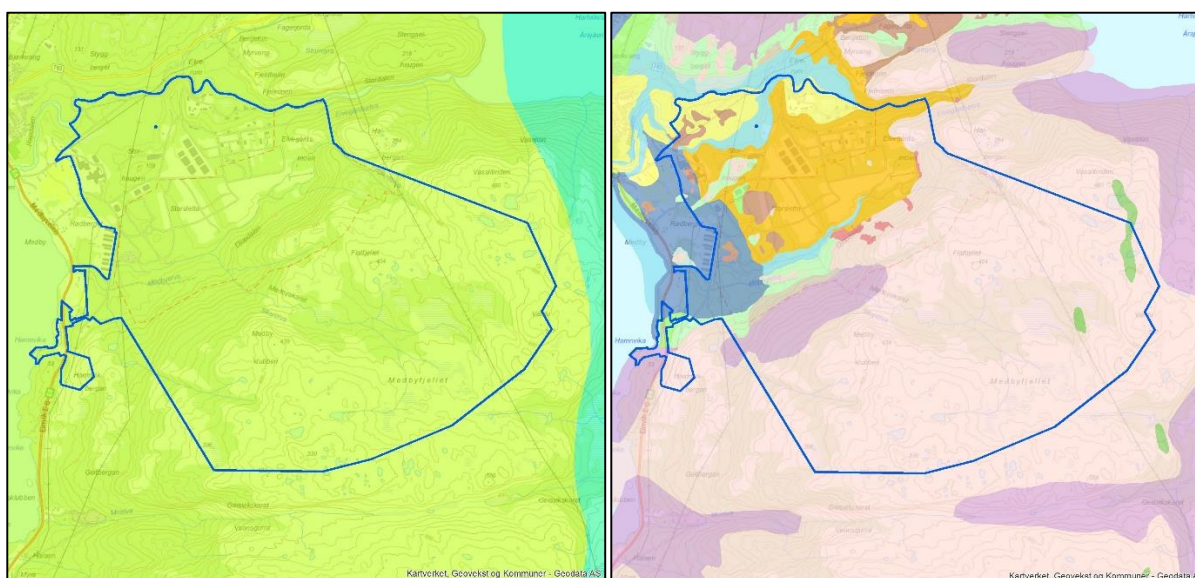
Fra Artskart, før feltsesongen 2014, er det registrert 8 ulike rødlistearter fordelt på 11 funn i perioden 1979 til 2013. I tillegg er det flere funn av arter som ikke er rødlistet. De fleste av disse artsfunnene stammer fra kartlegginger i regi av Forsvarsbygg, men også en del mer tilfeldige funn av ulike privatpersoner, samt noen invertebratfunn fra NIVA i Medbyelva i 1993. For en nærmere oppstilling av rødlistearter, se kapittel 2.7.

Figur 2: Et oversiktsbilde fra den bratte lisida ned fra Medbyfjellet tatt helt i vest. Bjørkedominert skog i hele lisida. Foto: Kim Abel.

3.4 BERGGRUNN OG LØSMASSER

Berggrunnen i skyte- og øvingsfeltet er ensartet og består av granatglimmergneis eller –skifer, delvis kyanittførende (figur 3, venstre kartutsnitt) (NGU 2014a). Store deler av dette er imidlertid dekket av løsmasser. Løsmassene er mer variert, men dominert i sør av et stort felt opp mot Medbyfjellet med mye bart fjell i dagen, og noe forvittringsmateriale i den bratte lisida ned mot skytebanene. Hoveddelen av sletta rundt skytebanene består av breelvavsetninger (markert orange i figur 3, høyre kartutsnitt), mens de lavereliggende delene i vest og partier langs Elvegårdselva og Medbyelva er dominert av marin strandavsetning (mørk blå), hav og fjordavsetninger (lys blå) og elve- og bekkeavsetninger (gult) (NGU 2014b). Berggrunn og løsmasser gir i all hovedsak forholdsvis dårlige kår for rike vegetasjonstyper og krevende arter, men unntak finnes i de lavereliggende delene med strand-, fjord- og elveavsetninger, samt enkelte mindre partier opp mot, og på, Medbyfjellet med mineralrik berggrunn.

Figur 3: Berggrunnskart (venstre) og løsmassekart (høyre) over Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. For nærmere beskrivelse se tekst i kapittel 3.4.

3.5 GENERELLE NATURFORHOLD

Ifølge Moen (1998) ligger Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt hovedsakelig i mellomboreal vegetasjonssone, og med de høyereliggende delene i nordboreal vegetasjonssone. Befaringene i 2014 viste også at de høyestliggende delene av Medbyfjellet ligger i alpin vegetasjonssone. Området ligger innenfor svakt oseanisk vegetasjonsseksjon (O1) (Moen 1998).

Den nærmeste meteorologiske stasjonen med både temperatur- og nedbørsnormaler fra siste normalperiode er Narvik III (84800) ca. 7 km sørvest for Elvegårdsmoen og den viser en årsmiddeltemperatur på 3,6 grader C og en gjennomsnittlig nedbørsmengde på 830 mm.

Tabell 4: Månedsnormale temperatur og nedbør i perioden 1961 - 1990 for stasjon 84800 Narvik III. Data er gyldig per 19.11.2014 (CC BY 3.0), Meteorologisk institutt (MET).

Måned	jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep	okt	nov	des	År
Temperatur (°C)	-4,1	-3,9	-2,0	1,8	6,9	10,9	13,4	12,5	8,4	4,2	-0,2	-2,7	3,6
Nedbør (mm)	69	64	49	44	40	53	74	82	92	110	75	78	830

Elvegårdsmoen er i hovedsak delt opp i tre hovedsoner som skiller seg tydelig ut med tanke på type natur. Det største området utgjøres av fjellpartiet opp mot Medbyfjellet som er dominert av nøysom, alpin vegetasjon med glissen og nøysom fjellbjørkeskog i de lavereliggende delene før skrentene ut mot Medbyelva starter i nord. Noen få steder på rabber og i lisider er det noe mer tilgang på mineraler som gjør vegetasjonen rik, men dette utgjør kun små flekker. Det andre store området er platået som skytebanene og deler av bygningsmassen ligger på, samt de bratte lisidene rett sør for Medbyelva. På flatene er det leddrenert morenemasse som ikke er spesielt rik. Vegetasjonen er derfor dominert av nøysomme typer som bærlyngmark og blåbærmark. Mye av dette arealet er også bygd ned med lagerhaller, skytebaner og andre militære installasjoner. I den bratte lisida ned mot skytebanene er det dominans av småbregneskog og stedvis noe rikere med høgstaudevegetasjon, ellers er det en del blåbærskog. Enkelte fuktsig og bergvegger har noe rikere vegetasjon. Den siste hovedsonen består av de lavereliggende delene på hav-, strand- og elveavsetninger langs både Elvegårdselva og Medbyelva, samt de lavereliggende delene i vest. Her er det vekslende rikhet, spesielt i bratte lisider, men på flate partier i flomsone og på sumper/myrer er det til dels frodig og rikt med mye høgstaudevegetasjon og storbregnevegetasjon.

Figur 4: Typisk skogsbilde i de lavereliggende delene av skyte- og øvingsfeltet. Forholdsvis ung skog med svakt høgstaudepreg. Her fra Komra. Glissen og frodig løvskog. Foto: Kim Abel.

3.6 MENNESKELIG PÅVIRKNING

Elvegårdsmoen har vært et forsvarsanlegg siden 1908. Innledningsvis ble det ryddet mye skog og veier, og skytebaner og bygninger ble etablert. Utbyggingen foregikk hovedsakelig frem til krigen. I dag foregår det vesentlige av militær aktivitet innenfor området på skytebanene. Motorisert ferdsel foregår foruten langs veinettet, i kjøreløyper og noe terrengkjøring foregår også. Spor etter tunge kjøretøy i terrenget nærmere Elvegårdselva stammer fra før 2000 da infanteriet disponerte skyte- og øvingsfeltet.

Store deler av de lavereliggende områdene er sterkt preget av den militære aktiviteten. Veger, bygninger, skytebaner osv. dominerer dette arealet. Det er noen unntak langs Medbyelva, Elvegårdselva og ved Elvegårdsmyra, men selv disse arealene er noe preget av gamle og nye veger, samt nedhogde kraftgater under kraftlinjer. Fra Medbyelva og sørover er området stort sett fritt for inngrep med unntak av en kraftlinje som strekker seg gjennom skyte- og øvingsfeltet i øst, samt en anleggsveg i forbindelse med vedlikehold av denne.

Arealene i og rundt Stordalen er sterkere påvirket enn andre deler av de elvenære områdene. Flere større bygninger danner et avgrenset leirområde på ei flate som er lavtliggende i forhold til selve moen. Fra dette fører en veg innover til spredtliggende lagerbygninger. Tidligere åpen mark langs elva (jf. Økonomisk Kartverk) framstår nå som etablert ungskog, opptil ca. 30 år gammel. I dette området står det deler av forfalte gjerder med netting og piggtå.

Fra Elvegården går det bilveg fram til elva med en sideveg som ender ved nederste gangbru. Vegen følger elvekanten ca. 550 m fram til Stordalen, noen steder med fylling ut til elva. Ved øverste gangbru er vegen stengt med bom, og benyttes som gangveg opp til Stordalen. Deler av ei gammel vegstrekning, nå med standard som kjerreveg, går over et flatt skogparti mellom nederste gangbru og bilvegen langs elva. Sør i området er det anlagt en høy fylling i forbindelse med bygging av en ny veg tvers over Medbyelva.

Deler av sumpskog og opprinnelig myr (Elvegårdsmyr) er tidligere blitt grøftet, trolig rundt midten av forrige århundre. Dette har medført endringer i vegetasjon og skogutforming, i første rekke på myrvegetasjon, som har blitt endret til sumpskog. Grøftene er nå sterkt gjengrodd og delvist sammenrast slik at dreneringseffekten er liten. Skogen har derfor nådd en tilsynelatende stabil tilstand og har preg av naturskog.

Det er nylig kartlagt grunnforurensninger av hele Elvegårdsmoen SØF. Her er det identifisert alt av skytebaner og nedslagsområder som er forurenset. I tillegg er det kjent at i den øvre delen av ravinen langs nordsida av Medbyelva er det deponert store mengder med avfall med massefylling over. Dette dreier seg mest om avfall etter sanering av tysk materiell fra krigen. Feltet overvåkes mhp grunnforurensning hvor det tas jevnlig vannprøver i ulike områder av feltet.

Som følge av at Elvegårdsmoen SØF har blindgjengerområder og en historie med tidligere bruk av tyngre våpen, samt etterlatenskaper etter krigen, er det fortsatt stor fare for å finne blindgjengere i deler av skytefeltet og områder utenfor. Det foretas derfor årlige blindgjengerryddinger i feltet. Flere mindre masseuttak er tidligere anlagt i forbindelse med vegbygging i det elvenære området. De fleste er gravd inn mot skråninger og er godt synlige. En naturlig gjengroing er i gang, stedvis med løvkratt.

Selve skyte- og øvingsfeltet har en del forekomster av gamle kulturminner (www.kulturminnesøk.no). De består av ett minnesmerke, flere forsvarsanlegg og en krigsminnelokalitet rundt Stordalen, samt flere krigsminnelokaliteter spredt i området fra de bratte lisidene ned fra Medbyfjellet og fjellområdene opp mot, og rundt fjellet Vårdu.

Det er ingen eksisterende kultumarksområder innenfor skyte- og øvingsfeltet, men trolig har store deler vært brukt som beiteområder for flere tiår siden og store arealer har da trolig vært mye mer åpent. Dette er spesielt synlig langs Elvegårdselva hvor skogen synes å være en førstegenerasjonsskog på tidligere beiteareal.

Figur 5: Øvre del av Medbyelva er sterkt preget av gamle fjllinger inn fra nordsiden (til høyre i bildet). Foto: Kim Abel.

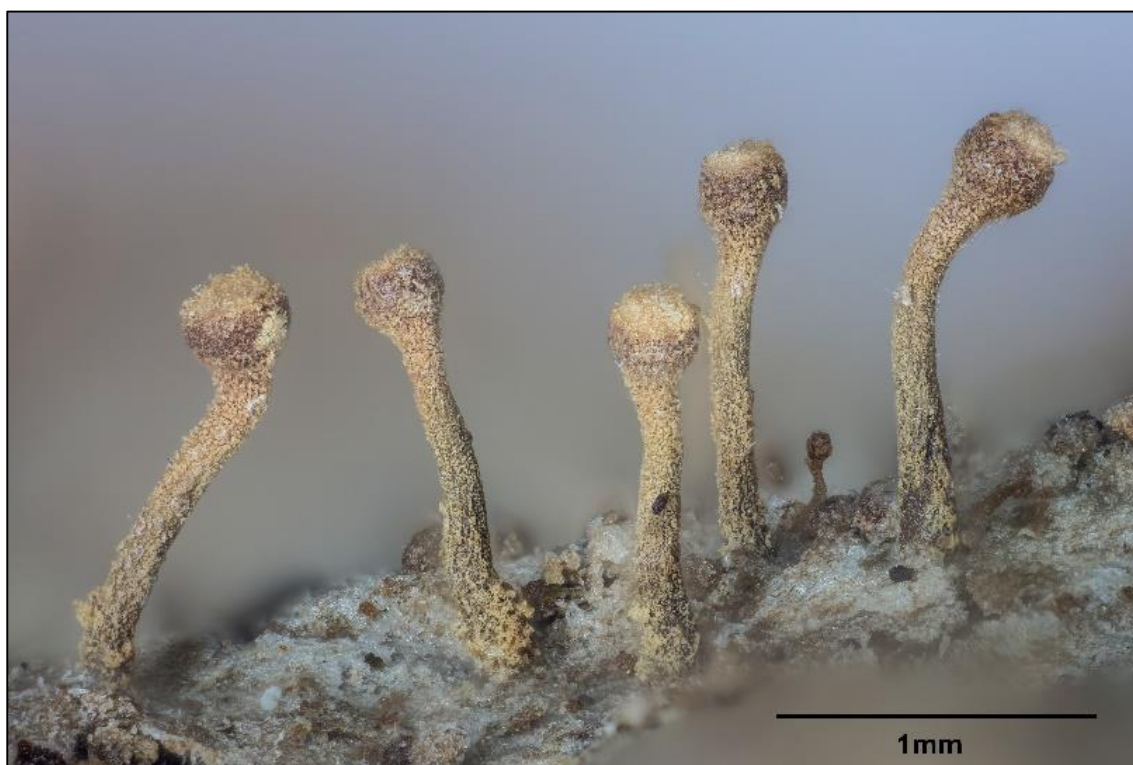
3.7 FLORA

Vegetasjonen innenfor skytefeltet domineres av fattig karplanteflora. Lyngdominert furu- og bjørkeskog preger de flate moene sentralt i skytefeltet og grunnlendte areal i lisidene. Fattig vegetasjon preger også fjellområdene i Medbyfjellet. Frodig og rikere skogvegetasjon er først og fremst knyttet til ravinedaler eller skråninger på marine sedimenter, langs elverkanter, bekker, sumpskoger, myrer og kildesig. Elvekanter og flommarksareal preges gjerne av frodige gråor-heggeskog med varierende innslag av vier, imens høgstaudeskog med bjørk dominerer i rike lisider med varierende innslag av selje, rogn og osp. Forsumpede areal har gjerne en blanding av både gråor, vier og bjørk. Typiske karplanter på rikere areal er mjødurt, sølvbunke, hundekveke, engsnelle, enghumleblom, skogrørkvein, skogburkne, vendelrot og strutseving. Terrasseskråningene langs Elvegårdselva har stedvis preg av tidligere beite/slåttepåvirkning, dette er tydeligst å se øverst i lisidene der partier ennå er gressdominert. Myra ved Stordalen og partier ved Elvegårdsmyra er av intermediær utforming med svake rikmyrsindikatorer som dvergjamne, elvesnelle, myrsnelle, bleikvier, svartvier, myrtevier, istervier, jåblom, myrkongle, gulstarr, sveltull, myrstjernemose, palmemose, piperensermose og rosetormose. Tilknyttet sig over de rikere bergene under Medbyklubben finnes krevende fjellplanter som rødsildre, rosenrot, fjellfrøstjerne og gulsildre. Potensialet for å finne spesielt sjeldne og rødlistede karplanter vurderes som lite.

Lavfloraen i området er stedvis velutviklet med enkelte krevende arter. Skyggefulle intermediære berg og eldre skog av vier, selje og gråor i tilknytning til beskyttede miljøer i ravinedaler og sumpskoger skiller seg ut som to miljøer av spesiell interesse. På de nordvendte rikere bergveggene under Medbyklubben finnes innslag av et rikt knappenålsamfunn tilknyttet beskyttede hyller i berget. Her står bl.a. hvithodenål (NT) rikelig flere steder. Enkelte individer av rustdoggnål (NT) er også påvist i tillegg til Lobarionsamfunn på bergvegger med bl.a. grynfiltlav og stiftfiltlav. Tilknyttet dette miljøet kan det finnes flere lav av interesse. Av trelevende lav er det først og fremst partier av Elvegårdsmyra med eldre vierskog som skiller seg ut. Her finnes rike Lobarionsamfunn med rikelig av vrengearter, skrubbenever, stiftfiltlav, filthinnelav og skåldogglav. Tidligere er de to regionalt

mindre vanlige olivenlav (NT) og vanlig blåfiltlav funnet, disse ble ikke sett i 2014, men ble ikke spesielt ettersøkt og finnes trolig på lokaliteten ennå.

For sopp og moser regnes potensialet for krevende arter som mindre enn for lav. Enkelte krevende markboende sopp kan finnes på grunne litt rikere areal, funn av duftkorallsopp i berggrøtter under Medbyklubben understreker dette. For vedboende sopp er potensialet lite, først og fremst som følge av mangel på gammel skog og død ved. Enkelte basekrevende moser kan finnes, men potensialet for spesielt krevende arter regnes som begrenset. Moser er heller ikke spesielt undersøkt.

Figur 6: Rustflekknål (*Sclerophora coniophaea*) ble funnet på bergvegger i de bratte lisidene opp mot Medbyfjellet (naturtype 9). Foto: Kim Abel.

3.8 FAUNA

Viltbestandene i Elvegårdsmoen er som forventet ut i fra områdets naturgitte forhold. Området er dominert av lavereliggende kystnær løvskog. De to elvene, Elvegårdselva og Medbyelva danner grunnlaget for variasjon og biomangfold i viltbestandene. Listen over rapporterte pattedyr er rødrev, elg, oter. Kunnskapen om faunaen i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt kommer kun fra spredte observasjoner fra enkeltpersoner som har besøkt området. Det er ikke kjent at det er gjennomført egne faunastudier i noen betydelig størrelse. Datamaterialet fra tidligere kjente registreringer foreligger i artsobservasjoner.no.

Bergvegger på nord- og sørsiden av øvingsfeltet er gode hekkeplasser for rovfugler og ravn. Tett og utilgjengelig løvskog med god insektproduksjon gjør at det er spesielt gode forhold for spurvefugler i området.

Forekomster av amfibier og krypdyr er kun sporadiske enkeltregistreringer gjort av biologer på befaringer i området. Fiskefaunaen er ikke totalvurdert, men det foreligger tellinger av laks i Elvegårdselva, se beskrivelsen til viltområde 4 under kapittelet om viltområder.

Insektfaunaen og øvrig forekomst av invertebrater er ikke undersøkt.

Figur 7: En hare forsvinner opp den nyetablerte skogsbilveien i øst, mot Medbyfjellet. Foto: Audun Brekke Skrindo.

3.9 NATURTYPER

I 2014 ble det kartlagt syv naturtyper i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. Se Tabell 5, Figur 9 og vedlegg A. Fra forrige biologisk mangfoldkartlegging (Stokland 2002) var det registrert 11 ulike naturtyper, men tre av disse ligger utenfor dagens avgrensning av undersøkelsesområdet. I 2014 ble det kartlagt en ny lokalitet (nr. 14) og lokalitet 6, 12 og 13 ble forkastet som naturtype grunnet svake kvaliteter som ikke tilfredsstilte dagens naturtypekrav. Alle de oppdaterte naturtypene har fått endrede avgrensninger, hovedsakelig i form av mindre justeringer, men lokalitet syv har blitt erstattet med en helt annen naturtype med en mye mindre avgrensning. Naturtypene dekker 3,3 % av undersøkelsesområdet.

Mesteparten av området er forholdsvis godt kartlagt, men detaljkunnskapen om de enkelte områdene kan økes. Blindgjengerfeltet som ligger mellom skytebanene på Storsletta i nord, Skarelva i vest, toppen av de bratte liene sør for Djupdalen og litt sør for Fjellkræelva i øst er ikke undersøkt. Dette er imidlertid sett på fra avstand og har trolig ingen naturtypekvaliteter.

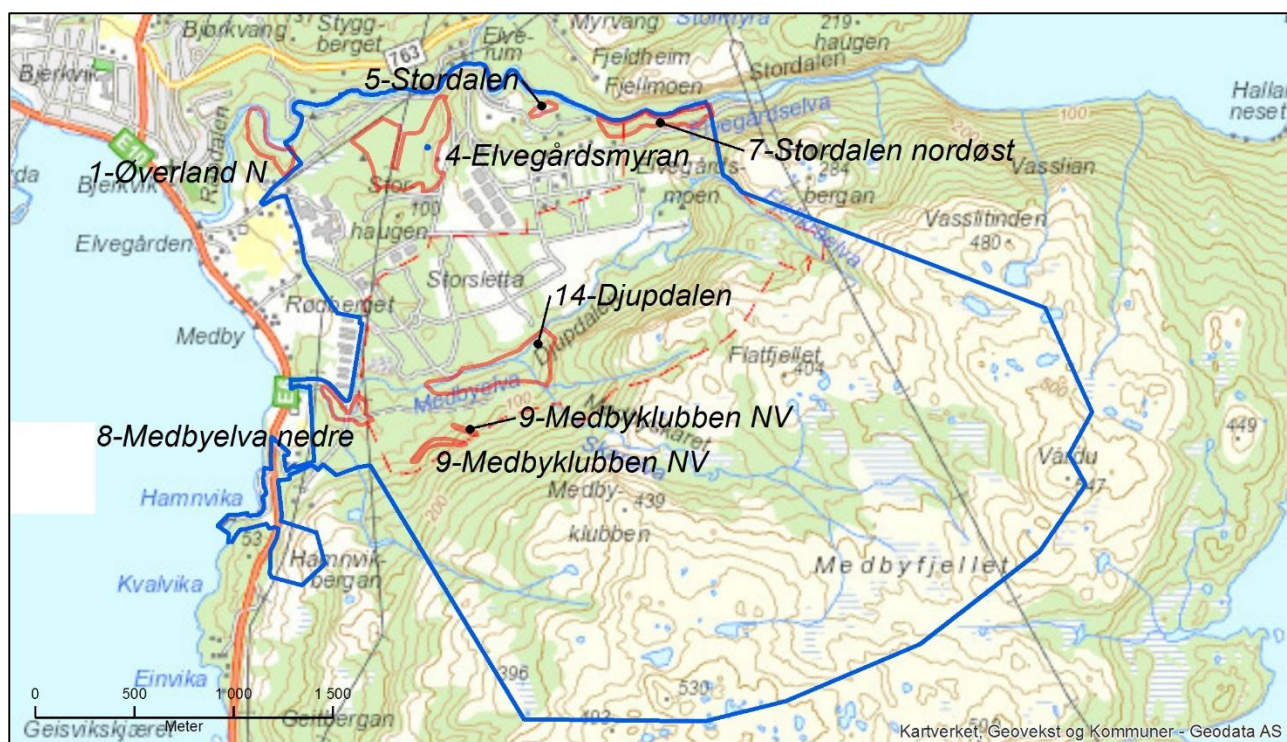
I avropet ble det lagt vekt på å sjekke ut de høyereliggende delene av skyte- og øvingsfeltet da dette var mangelfullt kartlagt i forrige omgang, samt at berggrunnskartet kunne indikerer noe rikere berggrunn i dette området. Befaringer i området viste imidlertid at storparten av dette området var dominert av nøysom vegetasjon uten naturtypekvaliteter. Enkelte rikere rabber fantes, men arealet var såpass begrenset at det ikke ble kartlagt som noen naturtyper.

Figur 8: Lokalitet 9 er kartlagt som Rikt berg og er viktig for blant annet knappenålslav.

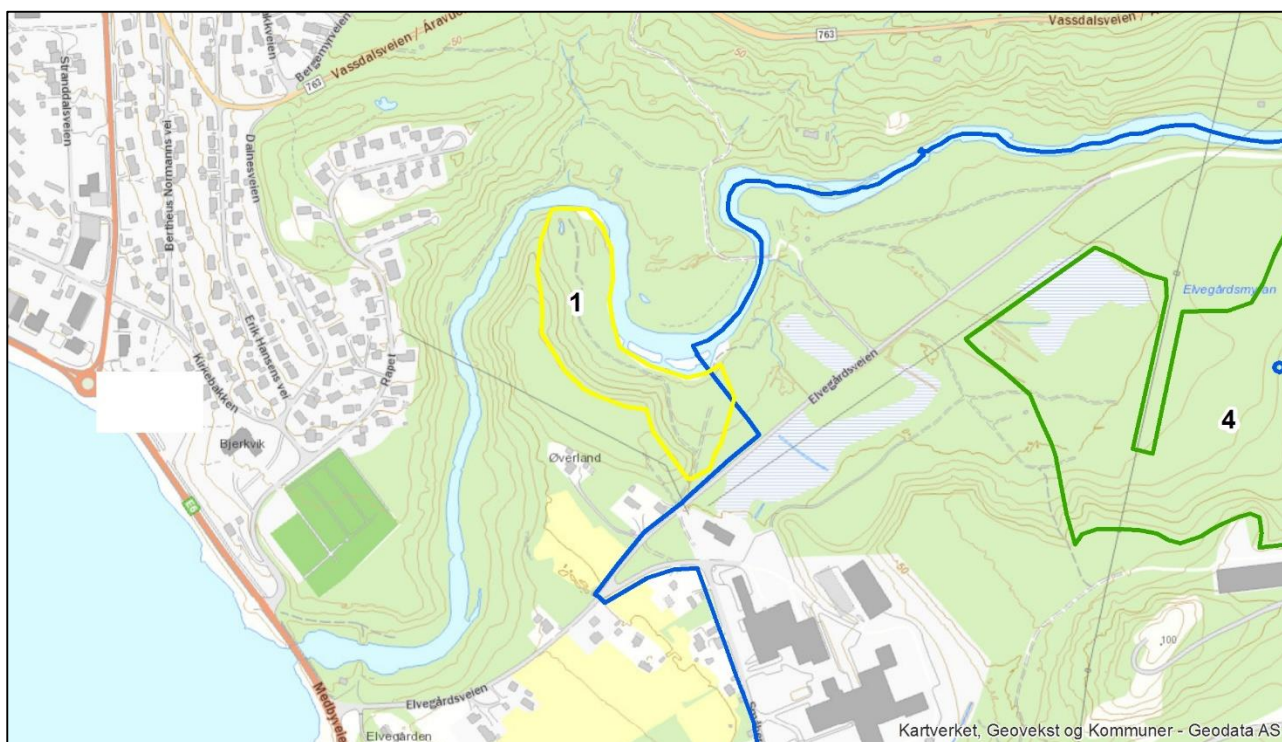
Tabell 5: Oppstilling av registrerte naturtyper i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt.

NR	NAVN	Naturtype	Naturtypeutforming	Verdi	Areal daa
1	Øverland N	Flommarksskog	Flompåvirket oreskog	C	30,5
4	Elvegårdsmyran	Rik sumpskog, kildeskog og strandskog	Boreal kildeskog	B	122,4
5	Stordalen	Rikmyr	Skog- og krattbevokst rikmyr i høgereliggende strøk (MB-NB)	C	4,9
7	Stordalen nordøst	Rik boreal lauvskog	Rik løvskog i liside	C	35,9
8	Medbyelva nedre	Flommarksskog	Flompåvirket oreskog	B	19,0
9	Medbyklubben NV	Rik berglendt mark	Rikt berg	B	8,6
14	Djupdalen	Rik boreal lauvskog	Rik løvskog i liside	B	85,9

Figur 9: Oversiktskart over registrerte naturtyper i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt.

Lokalitetsnr	1. Øverland N
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00040891
Naturtype	Flommarksskog
Utforming	Flompåvirket oreskog
Verdisetting	Lokalt viktig (C)
Areal	30,5 daa
Høyde over havet	5-30
UTM (WGS84 sone 33)	604959 760300

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Sigve Reiso (BioFokus) den 16.09.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtyper, sist rapportert av Stokland (2002). Området avgrenser de mest intakte og eldste kantsonearealene til Elvegårdselva innenfor de to tidligere kartlagte naturtypene BN00040891 og BN00040898 innenfor grensene til Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Rapdalen videre ned vassdraget er ikke undersøkt på nytt i denne sammenheng. Rødlistekategorier (i parentes) følger “Norsk rødliste for naturtyper 2011” og “Norsk rødliste for arter 2010”.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Elvegårdselva, nord for Øverland i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt i Narvik kommune. Lokaliteten omfatter flommarksskog på elvesedimenter og tilliggende skogkledd nordøstvendt løsmasselaside (terasseskråning) på marine sedimenter. Lokaliteten grenser mot granplantasje i vest og gradvis mot yngre og fattigere skog i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset område er satt til flommarksskog (50%) på de flate elvenære arealene, i mosaikk med rik boreal løvskog (50%) opp lisen. Flommarksareal domineres av gråor, vier og bjørk. Feltsjiktet er frodig gråor-heggeskog med arter som mjødurt, turt, hundekveke, ballblom, skogstjerneblom, skogburkne, engsnelle, enghumbleblom og sølvbunke. Lasidearealene er mer bjørkedominert hogstaudeskog med innslag av selje og osp. Vegetasjonen er nokså frodig i nedre del, men blir gradvis tørrere og

fattigere opp lia, mest intermediær utforming. Øvre deler av lia har preg av tidligere beitepåvirkning med gressdominans og spredte eldre bjørketrær. Noterte arter fra lisiden er engsnelle, sølvbunke, skogrørkvein, saueteig og bringebær. Skogen er ikke spesielt grov eller gammel, men har trær på 30 cm i lisiden, samt begynnende dødved-dannelse på flommarksareal langs elva.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er registrert i 2014. Tidligere er det observert hakkemerker etter noe som trolig er dvergspett (Stokland 2002). Området er også trolig viktig som hekke- og leveområde for sangere og spurvefugl.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en delvis gjengrodd traktorvei gjennom biotopen. Lokaliteten bærer preg av både uttak av virke, samt tidligere beite. Stokland (2002) nevner også elveforbygninger i området. Flommarksskogen virker allikevel aktiv, med tidvise oversvømmelser.

Fremmede arter: Ingen observert.

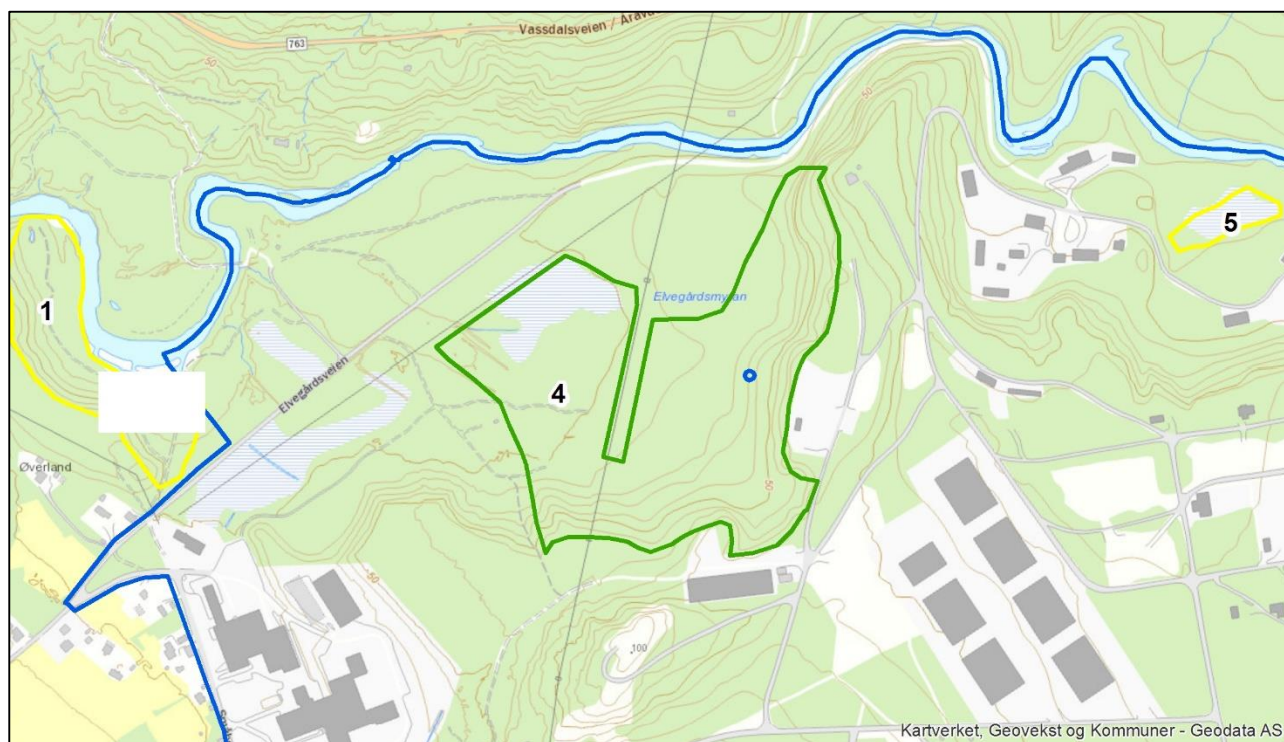
Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep som hogst eller elveforbygninger. Det er viktig at de flate arealene langs elva blir påvirket av flom. Kjøring med tyngre kjøretøy bør unngås, spesielt utenfor eksisterende traktorvei. På frossen mark kan lette kjøretøy som snøscooter brukes.

Verdivurdering: Flommarksskog med tilliggende terrasseskråning med intermediær boreal løvskog. Jf. faktaarkene for naturtypene scorer området lavt-middels på de fleste verdikriteriene. Intermediær utforming og nokså påvirket skog tilsier lokal verdi C, der flommarksskogen langs elva er av størst verdi.

Figur 10: Flommarksskog langs elva (venstre bilde). Glissen bjørkeskog opp lia (høyre bilde). Foto: Sigve Reiso.

Lokalitetsnr	4. Elvegårdsmyran
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00040890
Naturtype	Rik sumpskog, kildeskog og strandskog
Utforming	Boreal kildeskog
Verdisetting	Viktig (B)
Areal	122,4 daa
Høyde over havet	20-70
UTM (WGS84 sone 33)	605720 7606210

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Sigve Reiso (BioFokus) den 16.09.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00040890) sist rapportert av Stokland (2002). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er justert noe (bedre presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger “Norsk rødliste for naturtyper 2011” og “Norsk rødliste for arter 2010”.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter Elvegårdsmyran, sør for Elvegårdselva i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt i Narvik kommune. Lokaliteten omfatter tilgrodde myrareal på torvjord, flate sumpareal på elveavsetningsmateriale, med tilgrensende skogkledde nord og vestvendte løsmasselier (terasseskråning) på marine sedimenter. Langs terrassekanten finnes også små kildeframsprings.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Rik sump- og kildeskog (50%) dominerer på flate og slakt hellende areal og rik boreal løvskog (50%) dominerer lisdene rundt. Langs bunn av lisdene i overgangene mot suparealene er det også innslag av gammel sump og kildeskog (30%). Sumparealene omfatter delvis tresatt (tidligere grøftet) myr i vest, hovedsakelig dominert av ungt oppslag av bjørk og vier på 5-10 cm i brysthøydiameter. Myrene er i hovedsak intermediære, med rikere innslag langs sig med bl.a. jåblom. Videre østover mot lisdene blir vegetasjonen frodigere kildepåvirket gråor-bjørk-viersumpskog med bl.a. mye mjødurt, samt skogrørkvein, skogburkne, vendelrot og strutseving. Her står partier med eldre gråor- og vierskog, der liggende død ved og stående død ved er vanlig forekommende. Bl.a. finnes gråor, svartvier og istervier på 20-25

cm og høyder opp til ca. 14 m. Videre opp lisen dominerer eldre høgstaudebjørkeskog med innslag av osp øverst.

Artsmangfold: Eldre stammer og døende vier har innslag av rike Lobarionsamfunn med bl.a. vrengearter, skrubbenever, stiftfiltlav, filthinnelev og skåldoggelav. Tidligere er de to regionalt mindre vanlige olivenlav (NT) og vanlig blåfiltlav funnet. Det ble i 2014 som i 2002 funnet hekkeshull etter dvergspett. Området har en artsrik spurvefuglfauna, bl.a. sjelden tett forekomst av revirhevdende gulsanger.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sump og myrområdet er tidligere grøftet, men grøftene er nå i ferd med å gro igjen. Det er noen ferske hogstspor lengst sør i lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen observert, men det har ikke vært noe fokus på fremmede arter under kartleggingen.

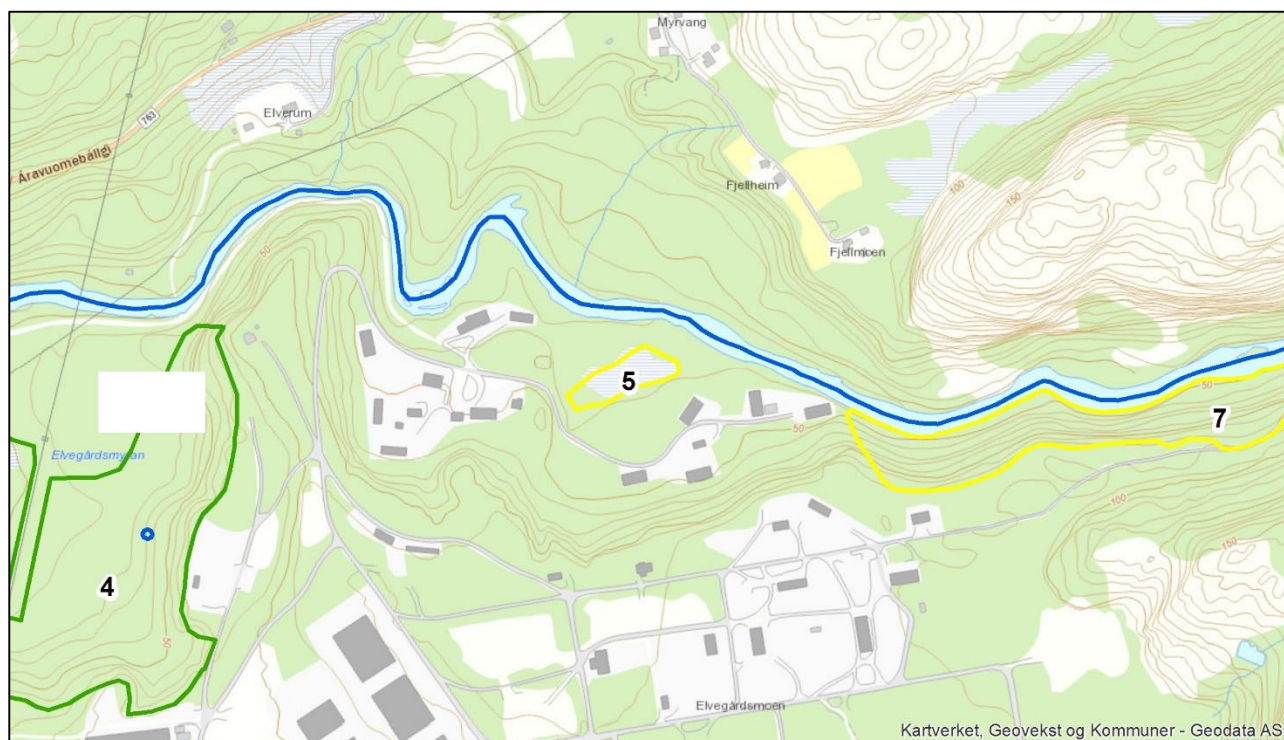
Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Det er spesielt viktig å unngå inngrep eller aktivitet som forstyrrer de hydrologiske forholdene, eksempelvis graving, kjøring som setter spor, eller tilsig av forurenset vann. Militær aktivitet til fots bør begrenses til et minimum, spesielt i barmarksesongen. Kjøring bør unngås, men på frossen mark kan lette kjøretøy som snøscooter brukes.

Verdivurdering: Rik sumpskog og boreal løvskog med innslag av velutviklet eldre skog og død ved. Jf. faktaarkene for naturtypene scorer området høyt på størrelse, men middels på de fleste andre verdikriterier, og er med det vurdert som viktig B, på grensen til svært viktig A. Dominans av yngre skog og tidligere omfattende grøfting trekker ned.

Figur 11: Tresatt myr (venstre bilde). Eldre løvskog av vier og or (høyre bilde). Foto: Sigve Reiso.

Lokalitetsnr	5. Stordalen
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00040889
Naturtype	Våtmark
Utforming	Skog- og krattbevokst rikmyr i høgereliggende strøk
Verdisetting	Lokalt viktig (C)
Areal	4,9 daa
Høyde over havet	40
UTM (WGS84 sone 33)	606385 7606480

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 16.09.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00040889) sist rapportert av Stokland (2002). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er justert noe (bedre presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger “Norsk rødliste for naturtyper 2011” og “Norsk rødliste for arter 2010”.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom Stordalen og Elvegårdselva i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt i Narvik kommune. Hoveddelen utgjøres av en myr som ligger inntil en kildehorisont i nedre kant av en terrasse. Mot sørvest er det rikere sumpskog. Ellers finnes løsbunnmyr som gradvis går over i rik mykmatte- og fastmattemyr mot myrkanten. I øvre kant er det en sone av rik sumpskog. Lokaliteten er omringet av ung bjørkedominert skog til alle kanter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Artsmangfold: Ingen spesielle arter utover de tidligere nevnte svake rikmyrsindikatorene er registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ugrøftet og tilsynelatende uten inngrep. Skogen rundt er trolig et resultat etter gjengroing av tidligere åpen fukteng (beite).

Fremmede arter: Ingen observert, men det har ikke vært noe fokus på fremmede arter under kartleggingen.

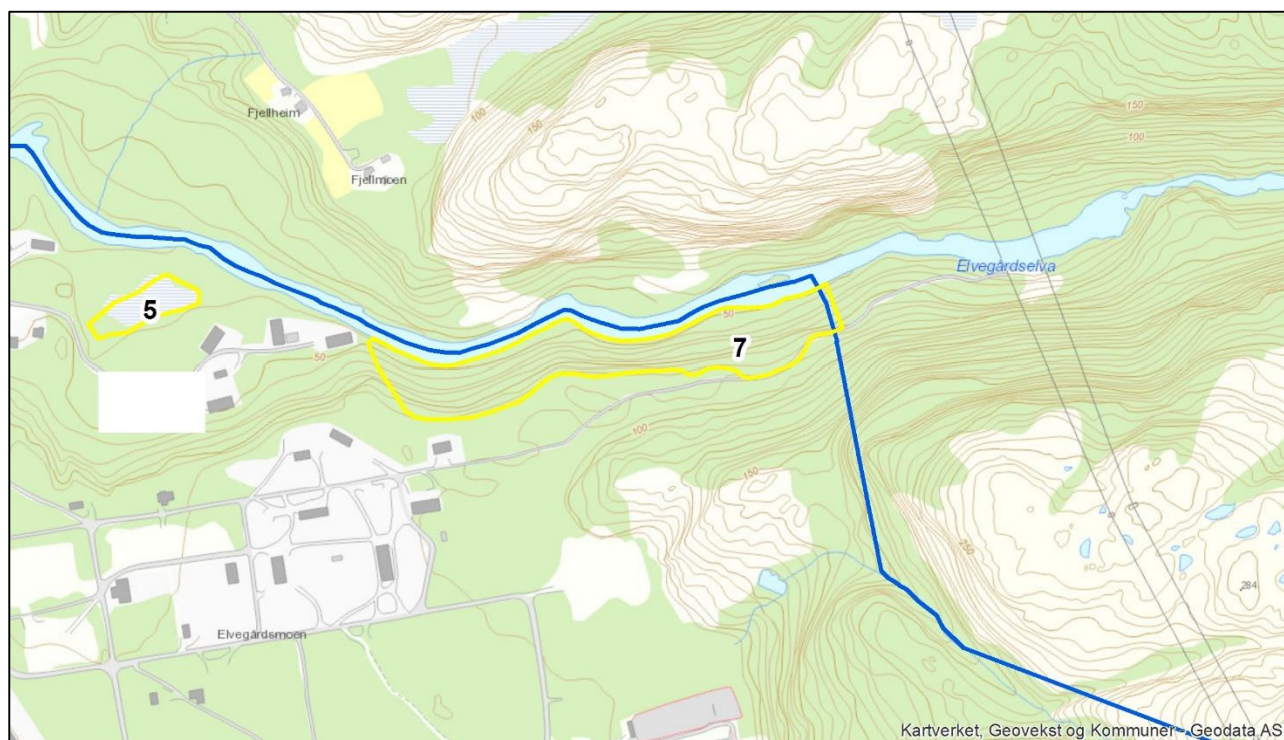
Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Det er spesielt viktig å unngå inngrep eller aktivitet som forstyrrer de hydrologiske forholdene, eksempelvis graving, kjøring som setter spor, eller tilsig av forurenset vann. Militær aktivitet til fot bør begrenses til et minimum, spesielt i barmarkssesongen. Kjøring bør unngås, men på frossen mark kan lette kjøretøy som snøscooter brukes.

Verdivurdering: Myra er under tvil kartlagt som naturtypeobjekt. Den er liten, ligger i nedre del av inngangsverdien for rikhet og er heller ikke spesielt lavtliggende. Den vurderes derfor kun som lokalt viktig.

Figur 12: Mer åpent vann helt i vest (venstre bilde). Indre, østre del av lokaliteten sett mot øst (høyre bilde). Foto: Kim Abel.

Lokalitetsnr	7. Stordalen nordøst
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00040888
Naturtype	Rik boreal lauvskog
Utforming	Rik løvskog i liside
Verdisetting	Lokalt viktig (C)
Areal	35,9 daa
Høyde over havet	45-90
UTM (WGS84 sone 33)	606900 7606420

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 16.09.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00040888) sist rapportert av Stokland (2002). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er justert noe (bedre presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger “Norsk rødliste for naturtyper 2011” og “Norsk rødliste for arter 2010”.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom Stordalen og Elvegårdselva i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt i Narvik kommune. Lokaliteten danner ei bratt, nordvendt terrasseskråning med eldre og til dels rik løvblandingsskog. Treslagsdominansen varierer noe gjennom lisiden med både gråordominerte partier og bjørkedominerte partier. Skogmiljøet danner kantskog mot det varig vernede vassdraget Elvegårdselva samtidig som det grenser opp til de sterkt berørte arealene på Elvegårdsmoen, og fungerer derfor som en buffersone. I øvre del mot sør grenser lokaliteten til yngre skog og en gammel anleggsveg.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Treslagsdominansen veksler mellom nesten ren bjørkedominans til nesten ren gråordominans, og selje utgjør i deler av området et betydelig innslag. I henhold til faktaarkutkastet for rik boreal lauvskog faller lokaliteten inn under rik løvskog i liside, men deler av området er gammel boreal løvskog med utformingen gammel løvblandingsskog. Bjørk og gråor dominerer i tillegg til en del selje. I tillegg forekommer det sparsomt med rogn og svartvier. Skogen er generelt ganske glissen. Alderen er ikke spesielt høy, men det har begynt å danne seg noe død ved i partier. Dimensjonene på trærne ligger mye

rundt 15-25 cm i diameter. Feltsjiktet er dominert av bringebær og mjødurt og med en del innslag av engsnelle, fugletelg, hestehov, gullris, enghumleblom, geitrams, sølvbunke og sauettelg. I den bratteste delen midt i området er det et utrast parti med åpen jord og arter som gulsildre, harerug, jåblom og bjønnbrodd. Spredt i området er det rikere fuktsig og små kildefremspring med arter som gulsildre og jåblom.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert. Lungeneversamfunnet på trær var sparsomt utviklet med kun spredte funn av glattvreng og grynvreng og ett funn av skrubbnæver.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen bærer noe preg av å være en førstegenerasjonsskog i tidligere åpent beiteområde. En skogsbilveg/anleggsveg grenser til området i sør. En godt brukt tursti strekker seg gjennom lokaliteten langs elva. En mast med strømførende ledninger som ender ved et lite skur, berører nedre del av lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen observert, men det har ikke vært noe fokus på fremmede arter under kartleggingen.

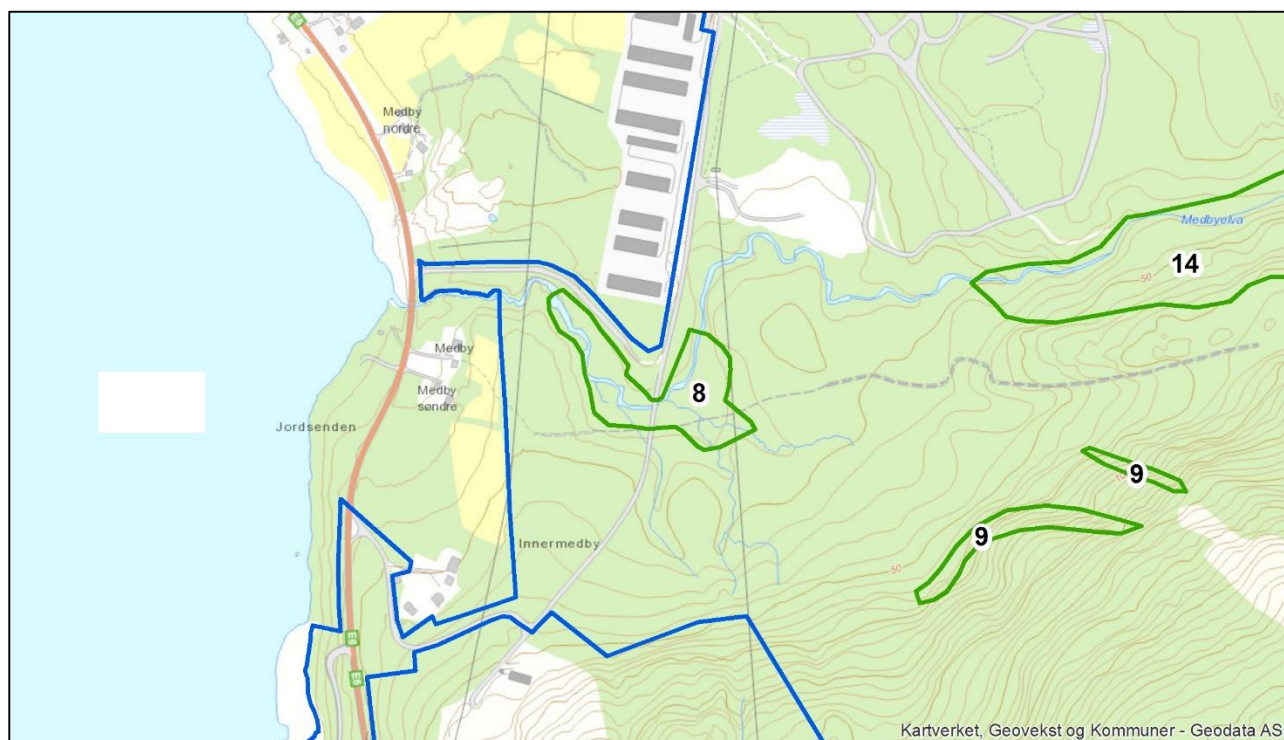
Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Militær aktivitet til fot bør begrenses til et minimum, spesielt i barmarkssesongen med unntak av ferdsel på stien gjennom området. Kjøring bør unngås, men på frossen mark kan lette kjøretøy som snøscooter brukes.

Verdivurdering: I henhold til utkast til faktaark for rik boreal lauvskog scorer lokaliteten lavt til middels på habitatkvalitet, lavt på artsamangfold og middels på påvirkning. Samlet tilsvarer dette verdien C (lokalt viktig).

Figur 13: Elvegårdselva sett oppstrøms (venstre bilde). Glissen bjørkeskog med noe innslag av selje (høyre bilde). Foto: Kim Abel.

Lokalitetsnr	8. Medbyelva nedre
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00040894
Naturtype	Flommarksskog
Utforming	Flompåvirket oreskog
Verdisetting	Viktig (B)
Areal	19,0 daa
Høyde over havet	10-20
UTM (WGS84 sone 33)	605430 7604940

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 17.09.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00040894) sist rapportert av Stokland (2002). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er justert noe (bedre presisjon). Rødlistekategorier (i parentes) følger “Norsk rødliste for naturtyper 2011” og “Norsk rødliste for arter 2010”.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i nedre del av Medbyelva i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt i Narvik kommune. Lokaliteten består av flompåvirka randskog langs ei strekning hvor Medbyelva har et lite fall på vest- og sørsida av vegen, samt en flomslette der flere småbekker renner ned i Medbyelva. Grunnvannstanden er høy i stort sett hele området og løsmassene består av marine strandavsetninger. Lokaliteten grenser mot plantet granskog i øst og andre tørre skogtyper i sør. Mot nord grenser lokaliteten mot grusveg.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det er stort sett gråor som dominerer tresiktet, men det er også et betydelig innslag av svartvier og noe istervier og bjørk. I henhold til faktaarkutkastet for flommarksskog faller lokaliteten inn under flompåvirket oreskog. Skogen er småvokst, men gammel og det er en del læger og stående død ved. De epifyttiske lavartene grynvreng, lodnevrenge, filthinnelav, skrubbenever, stiftfiltlav og kystårenever gir en viss indikasjon på et skogmiljø med god kontinuitet. Undervegetasjonen er godt utviklet, dominert av mjødurt og strutseving. Langs flomrenner vokser fjellkvann. Ellers skogburkne, enghumbleblom,

skogstorkenebb, sølvbunke, elvesnelle, engsnelle, vassrørkvein, firblad, teiebær og bringebær og med en del fagermoser i skogbunnen.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert, men området har potensial for sjeldne og krevende arter av spesielt lav.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er delt i tre ved at to veger er bygd gjennom elvedalen. Vanntransport og flomvirkning kan være noe påvirket av dette.

Fremmede arter: Ingen observert, men det har ikke vært noe fokus på fremmede arter under kartleggingen.

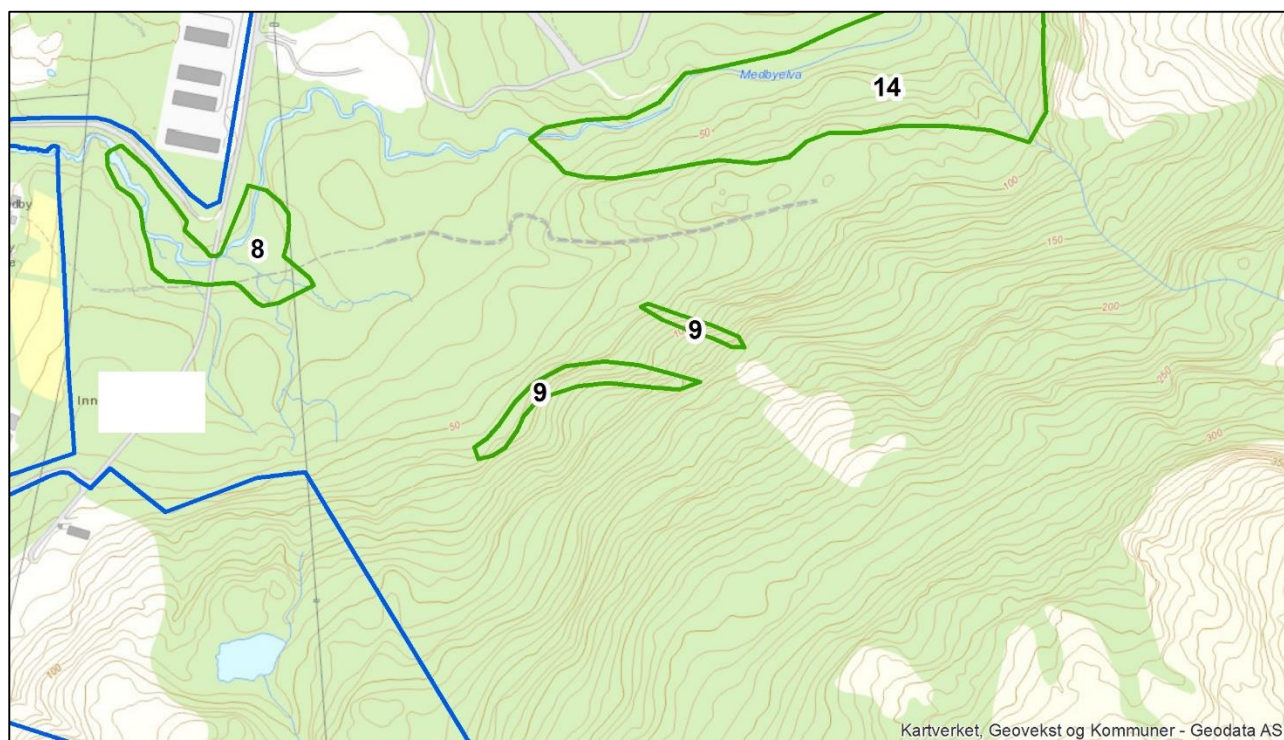
Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep. Man bør unngå all form for hogst og terrenginngrep. Flommarksskog-areal og elveløpet må ikke utsettes for inngrep som påvirker hydrologi. Militær aktivitet til fot bør begrenses til et minimum, spesielt i barmarkssesongen med unntak av ferdsel på veien gjennom området. Kjøring utenfor vegen bør unngås.

Verdivurdering: I henhold til utkast til faktaark for flommarksskog løvskog scorer lokaliteten middels på arts mangfold, størrelse og påvirkning, samt middels til høyt på habitatkvalitet. Samlet tilsvarer dette verdien B (viktig).

Figur 14: Grusbanker med mye oppsamlet død ved i nedre del av lokaliteten (venstre bilde). Gammel svartvier spredt i lokaliteten (høyre bilde). Foto: Kim Abel.

Lokalitetsnr	9. Medbyklubben NV
Lokalitetsnr Naturbasen	BN00040893
Naturtype	Rik berglendt mark
Utforming	Rikt berg
Verdisetting	Viktig (B)
Areal	144,6 daa
Høyde over havet	60-140
UTM (WGS84 sone 33)	605860 7604800

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Sigve Reiso (BioFokus) den 17.09.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt naturtype (BN00040893), sist rapportert av Stokland (2002). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten var tidligere skoglokalitet med innslag av rike berg, bare bergene er videreført som naturtype. Rødlistekategorier (i parentes) følger “Norsk rødliste for naturtyper 2011” og “Norsk rødliste for arter 2010”.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter rike bergfremspring og steinblokker i bjørkeskog i en nordvendt lside under Medbyklubben i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt i Narvik kommune. Bergrunnen er glimmerskifer og glimmergneis.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bergfremspringene er satt til naturtypen rik berglendt mark. Bergene er intermediære, i hovedsak 2-4 m høye. Tørre bergflater veksler med rikere sig. Her finnes basekrevende planter som rødsildre, rosenrot, fjellfrøstjerne og gulsildre. I bergrota ballblom, kranskonvall og fjelltistel, samt bjørk og einer.

Artsmangfold: Foruten rik karplanteflora huser bergene rik lavflora. På bergflater finnes grynfiltlav og stiftfiltlav. I beskyttede sprekker også rikelig med hvithodenål (NT) og enkelte rustdoggnål (NT). I bergrota ble også den basekrevende soppen duftkorallsopp funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Mulig skogen foran bergene tidligere har vært mer beitepåvirket og åpen. Trolig har dette liten innvirkning på registrert mangfold.

Fremmede arter: Ingen observert, men det har ikke vært noe fokus på fremmede arter under kartleggingen.

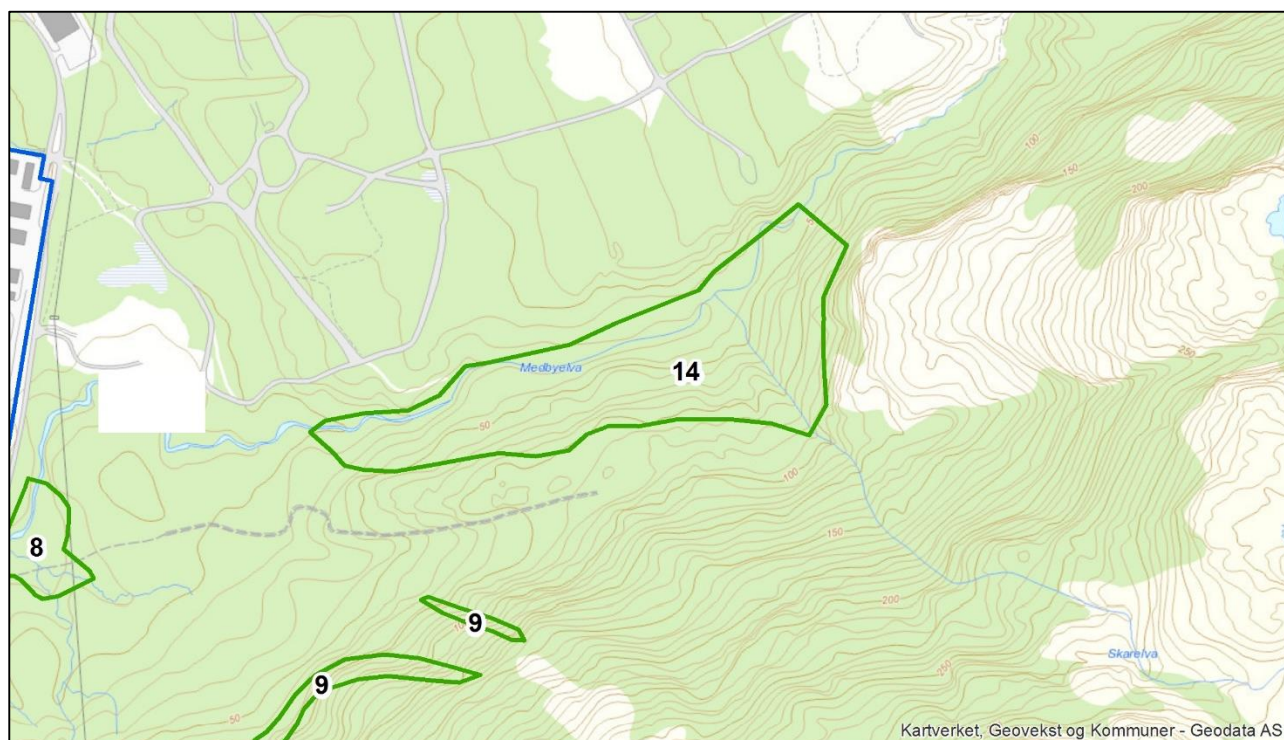
Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling, unngå mekanisk skade på bergveggene.

Verdivurdering: Rike bergvegger i bjørkeskog med innslag av krevende lavflora. Jf. faktaarket for naturtypen scorer området høyt på areal og lavt-middels på artsmangfold og er med det vurdert som viktig B.

Figur 15: Rike berg i lisen (venstre bilde). Beskyttede hyller i berget er viktig for knappnålslav (høyre bilde). Foto: Signe Reiso.

Lokalitetsnr	14. Djupdalen
Lokalitetsnr Naturbasen	-
Naturtype	Rik boreal lauvskog
Utforming	Rik løvskog i lisode
Verdisetting	Viktig (B)
Areal	85,9 daa
Høyde over havet	25-100
UTM (WGS84 sone 32)	606260 7605190

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Sigve Reiso (BioFokus) den 17.09.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av kartet over prioriterte naturtyper og viltområder på Forsvarets skytefelt på oppdrag fra Forsvarsbygg. Området er nykartlagt i 2014. Naturtypen kan fortsette nordover inn dalen, dette er ikke undersøkt da det er innenfor blindgjengersonen til skytefeltet. Rødlistekategorier (i parentes) følger “Norsk rødliste for naturtyper 2011” og “Norsk rødliste for arter 2010”.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter nedre del av Djupdalen, en markert ravinedal i marine avsetninger langs Medbyelva i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt i Narvik kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen i ravinedalen er satt til rik boreal løvskog, med innslag av flommarksskog i bunn langs elva. Frodig høgstaudebjørkeskog dominerer lisdene med gradvis tørrere og fattigere vegetasjon mot kanten øverst. Foruten bjørk finnes en del selje, samt vier og rogn i lisdene. Karplanter som skogrørkvein, skogburkne, teiebær, mjødurt, gullris, sølvbunke, engsnelle, vendelrot, strutseving, enghumleblom og skogstorkenebb er notert. Langs elva finnes gråor-heggeskog med en del gråor og vierkratt. Skogen er ikke spesielt gammel og grov, dimensjoner på 20 cm er vanlig. Langs elva i bunn finnes noe død ved av or og vier, ellers få gammelskogselementer.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er notert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det ble ikke sett nyere inngrep. Ligger nær skytefeltet.

Fremmede arter: Ingen observert, men det har ikke vært noe fokus på fremmede arter under kartleggingen.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten større inngrep som hogst eller barmarkskjøring. Viktig også at vannføringen i elva opprettholdes på naturlig nivå og at ravinedalen ikke skades med utfyllinger eller lignende.

Verdivurdering: Ravinedal med dominans av rik boreal løvskog. Nokså ung skog og få gammelskogselementer. Jf. faktaarket for naturtypen scorer området først og fremst høyt på areal, middels på habitatkvalitet og lavt på artsmangfold. Verdien vurderes dermed til viktig B, der størrelse er vektlagt.

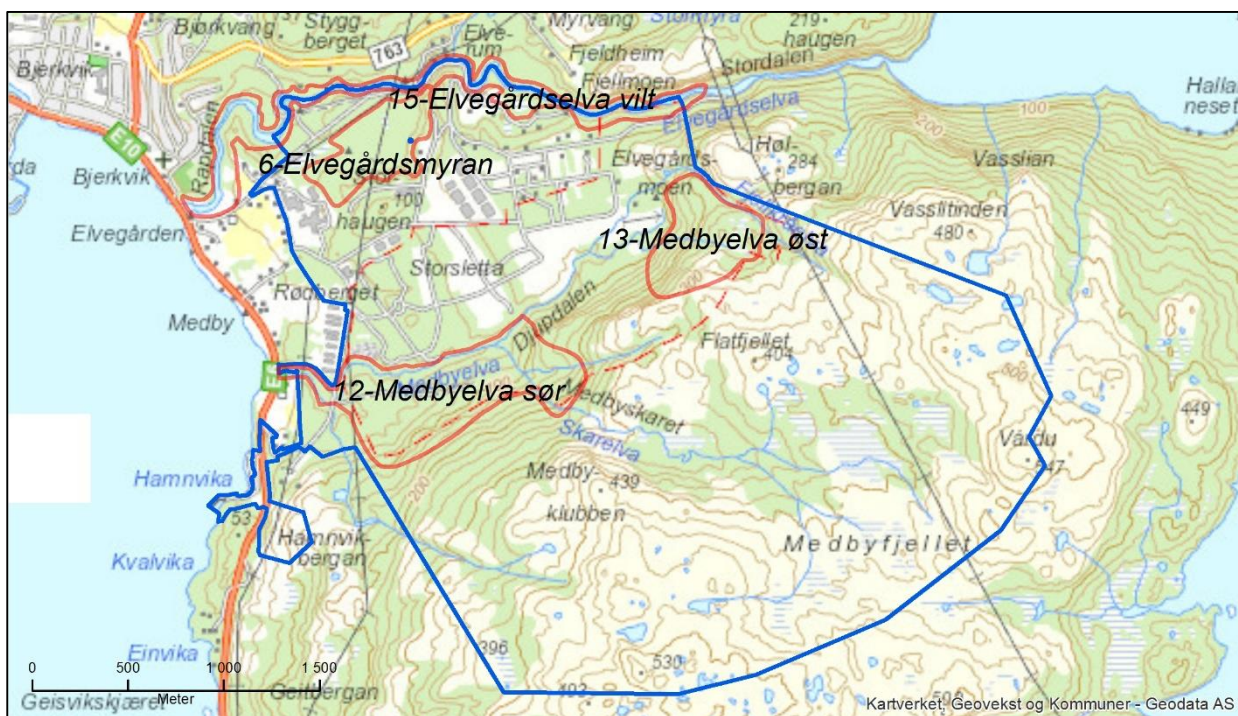
Figur 16: Frodig bjørkeskog med selje (venstre bilde). Frodig bjørkeskog med gråor langs Medbyelva (høyre bilde). Foto: Sigve Reiso.

3.10 VILTOMRÅDER

I forrige kartlegging av i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt) (Stokland 2002) ble det kartlagt fire viltområder. Undersøkelsene i forbindelse med denne kartleggingen, gjør at dette antallet blir opprettholdt, med noen justeringer av arealene.

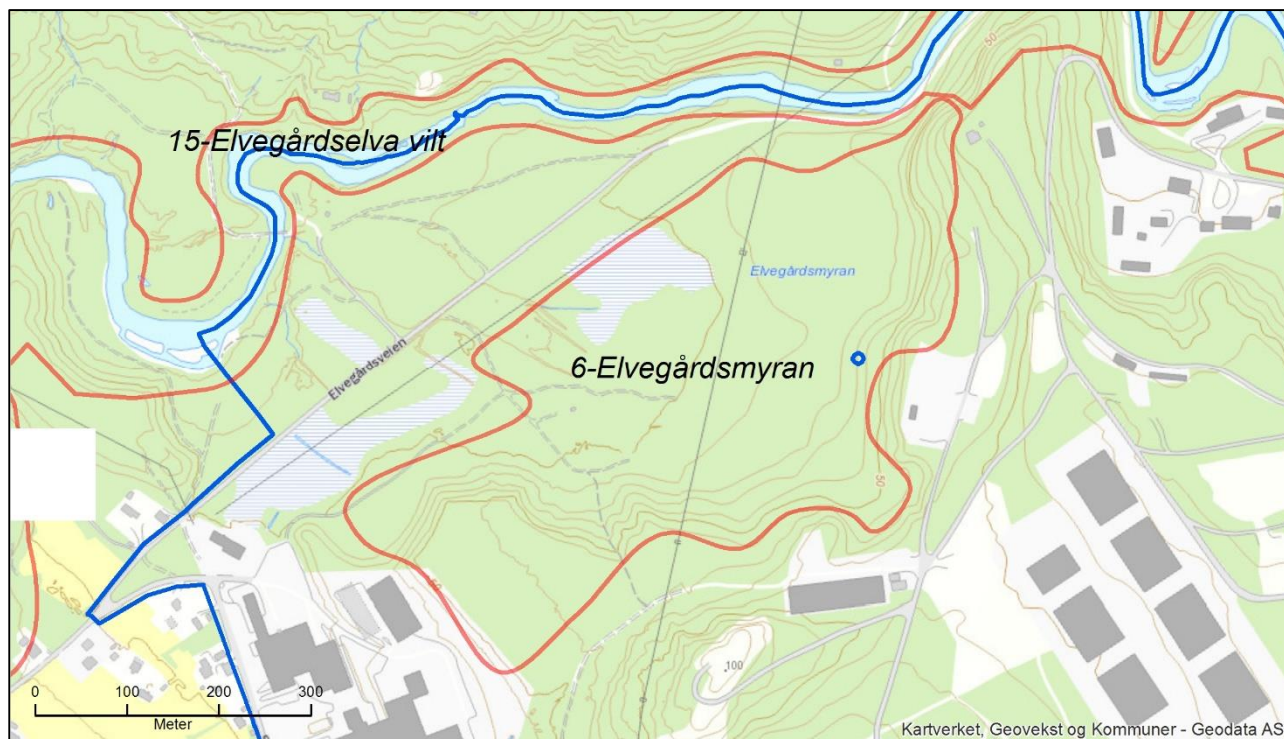
Kunnskapen om viltet i skyte- og øvingsfeltet, ut over klassen fugler må sies å være lav. Undersøkelsene som er gjort tidligere, og i 2014, er fortsatt kun overordnede vurderinger av viltverdiene. Det mangler en mer omfattende undersøkelse av vilt og viltets forekomst/utbredelse innen alle organsimegruppene som befinner seg på Elvegårdsmoen. Fuglepopulasjonene er bedre rapportert og inneholder lokalt viktige populasjoner av rovfugler og spurvefugler.

Vurderingene i dette dokumentet tar utgangspunkt i naturtypene og vurderer deres potensial som viltområder for regionens viltarter. I tillegg til feltarbeid er det supplert med erfaringer fra feltarbeidet og informasjon fra nasjonale databaser og samtaler med lokalt ansatte.

Figur 17: Oversiktskart over registrerte viltområder i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt.

Lokalitet	Elvegårdsmyran
Lokalitetsnummer i Natur 2000	6
Naturbase ID	-
Verdisetting	Svært viktig (A)
Areal	60,01 daa
Høyde over havet	5-40
UTM (WGS84)	604940 7606587

Innledning: Lokaliteten er sist kartlagt av Audun Brekke Skringo (Forsvarsbygg) den 26.06.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av og viltområder på Forsvarets eiendommer. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt viltområde først kartlagt i 2002 av NIJOS (Stokland 2002). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Rødlistekategorier (i parentes) følger «Norsk rødliste for naturtyper 2011» og «Norsk rødliste for arter 2010».

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for utløpet av Elvegårdselva, nordøst i Narvik kommune (Nordland). Dette er et større område med gråor-heggeskog i helling langs nordsida av Elvegårdselva fra Rapdalen østover mot Dallan (nord for naturtypeområde 1).

Artsmangfold: Både gråorskoger og rike sumpskoger danner svært varierte og produktive miljø for spesielt invertebrater. Disse forholdene skaper gode betingelser som hekke- og furasjeringsområde for insektetende fugler. For de mindre pattedyrartene utgjør disse skogtypene gode oppholds- og skjulesteder.

Det er observert hele 30 samtidige fuglearter (03.06.02), derav 25 spurvefuglearter, og samtlige ansees å havne i kategorien «sikker» eller «mulig» hekking. Dvergspett (hensynskrevende) ble observert i 2002. Det ble funnet gamle reirhull etter tidligere dvergspetthekking. Lokaliteten er ikke forringet og tilsvarende biomangfold ble observert i 2014.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er preget av rasktvoksende løvtrær som danner høy vegetasjon med tett busk- og tresjikt. Liten framkommelighet for mennesker, men gode beite- og skjulesteder for pattedyr og fugler.

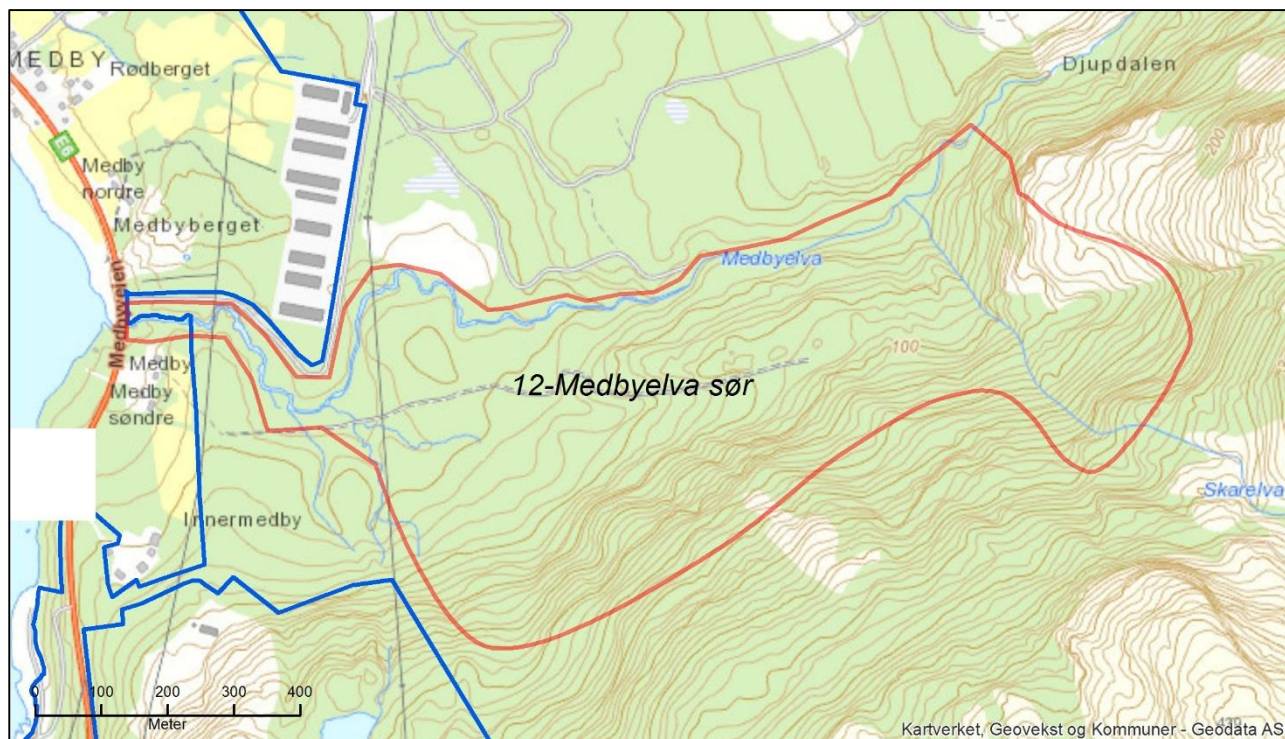
Hensyn: Hovedsakelig bør lokaliteten få utvikle seg selvstendig, og helst vedvare som den er i dag, uten inngrep annet enn tynning.

Verdibegrunnelse: Hele nordvestre del av Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt innehar de tetteste forekomstene av hekkende spurvefugl.- Lokalitetens tidligere (2002) status som viktig (A-verdi) videreføres på grunn av at området fortsatt har meget gode kvaliteter for spurvefugl. Det anbefales en økt feltinnsats for all registrering av vilt for dette området, for å få den ønskede totaloversikt over biomangfoldet i denne rike delen av området.

Figur 188: Bjørkeskog med omfattende innslag av bregner i feltsjiktet i de øvre deler av Rapdalen. Foto: Audun Brække Skrindo.

Lokalitet	Medbyelva sør
Lokalitetsnr i Natur 2000	12
Naturbase ID	-
Verdisetting	Svært viktig (A)
Areal	148,96 daa
Høyde over havet	20-70
UTM (WGS84)	605655 7606245

Innledning: Lokaliteten er sist kartlagt av Audun Brekke Skringo (Forsvarsbygg) den 26.06.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av viltområder på Forsvarets eiendommer. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt viltområde først kartlagt i 2002 av NIJOS (Stokland 2002). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Rødlistekategorier (i parentes) følger «Norsk rødliste for naturtyper 2011» og «Norsk rødliste for arter 2010».

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en forsenkning i terrenget. Vegetasjonen består av et godt avgrenset skogområde med gråor-heggeskog og rikere sumpskog (jf. beskrivelse under naturtypeområde 4).

Artsmangfold: Kunnskapen om området som viltområde er i stor grad basert på hvilke naturtyper som forekommer og hvilket potensial disse har for å huse vilt. I tillegg er det gjort enkelte observasjoner av fugl og sangregistreringer som viser at denne skogen, sammen med Rapdalen, utgjør de to tettteste bestandene av hekkende spurvefugler på Elvegårdsmoen. På samme måte som lokalitet 1, er dette området hovedsakelig uframkommelig tett løvskog med stor invertebratproduksjon.

Av fugl ble det registrert totalt 29 arter 3. juni 2002. Av disse var det 24 spurvefuglarter. Flere arter har stor bestandstetthet og de fleste registrerte artene var revirhevdende. Det ble registrert mange spor etter spetter på næringssøk i 2002, og det ble funnet et reirhull etter dvergspett (hensynskrevende). Gulsanger, en fåtallig og ujevnt utbredt art i regionen, ble registrert med 4, muligens 5 syngende hanner og dette ansees som svært tett

populasjon. Gulsanger ble ikke registrert i 2014, men det skyldes med all sannsynlighet tidspunktet for registreringene.

Dette skogområdet er av lokalkjente karakterisert som et viktig beiteområde for elg, og det er tidligere blitt sett ku med kalv innenfor området (Svein Magne Elverum, pers. med.). Det ble under befaring (2002 og 2014) sett spor etter vinterbeiting på vier. I tillegg er det funnet det ferske spor, beitemerker og liggeplasser. Etter spormerker å dømme, fungerer området som helårsbeite for elg.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området benyttes ikke til øvelser i dag og svært få ferdes i området.

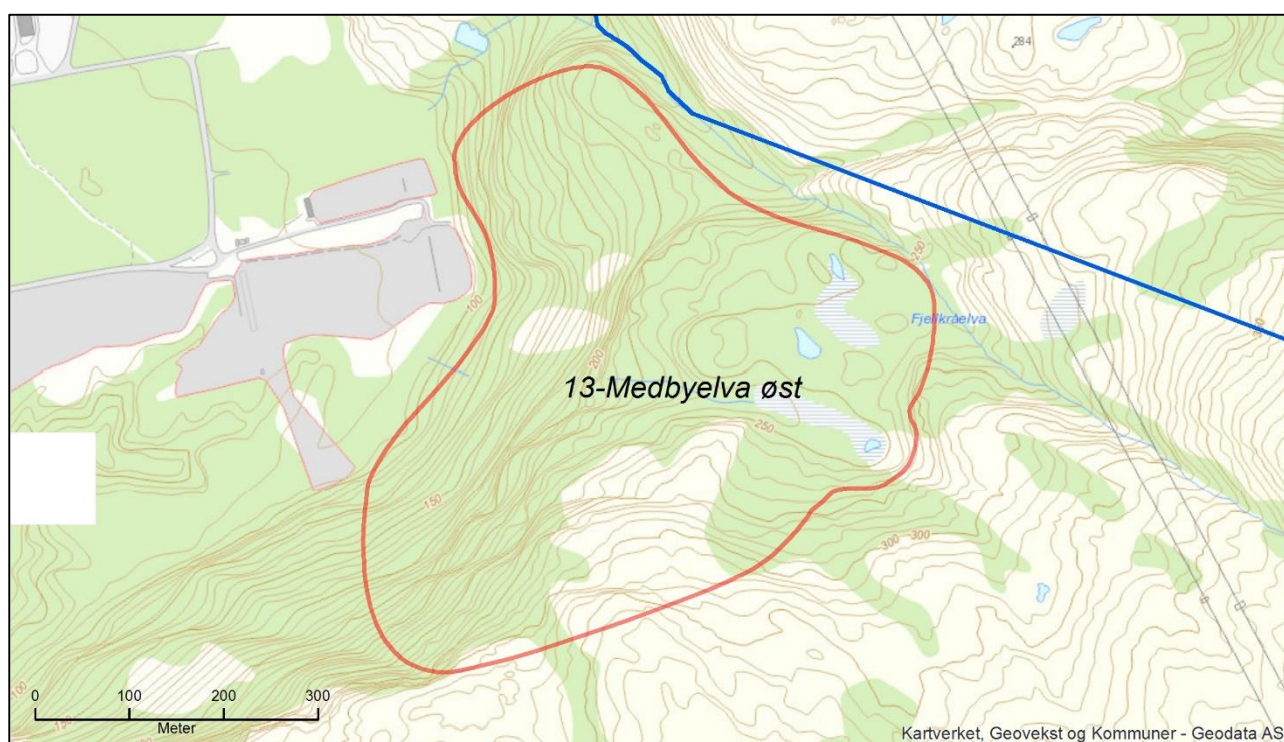
Hensyn: Anbefalingen er å la området ligge ubenyttet slik at det kan fungere som ressurs for fuglepopulasjonene og gjemmested for pattedyr som benytter området til furasjering eller hvile.

Verdibegrunnelse: Dette skogområdet er et variert og produktivt viltområde. Spesielt fremheves en arts- og individrik fuglefauna, spor etter hekkende dvergspett (2002). Dette er et svært viktig viltområde på grunn av den rike spurvefuglfaunaen, med flere lokalt sjeldne arter.

Figur 199: Lier med tett løvskog omkranser den lavereliggende sletta ved Elvegårdsmyra. Skogen utgjør et sammenhengende refugium for vilt i området og er mye benyttet av hekkende spurvefugl. Foto: Audun Skrindo.

Lokalitet	Medbyelva øst
Lokalitetsnr i Natur 2000	13
Naturbase ID	-
Verdisetting	Viktig (B)
Areal	357,40 daa
Høyde over havet	35-115
UTM (WGS84)	606574 7605352

Innledning: Lokaliteten er sist kartlagt av Audun Brekke Skringo (Forsvarsbygg) den 25.06.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av viltområder på Forsvarets eiendommer. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt viltområde først kartlagt i 2002 av NIJOS (Stokland 2002). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Rødlistekategorier (i parentes) følger «Norsk rødliste for naturtyper 2011» og «Norsk rødliste for arter 2010».

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger plassert omtrent midt på eiendommen og utgjør en del av en loddrett fjellvegg i skytefeltet. Løvskog på alle kanter. Lokaliteten danner en bratt, høy skrent i nordvestlig helling mot Elvegårdsmoen. De fremste delene består av grunnlendt, uproduktiv bjørkeskog med usammenhengende utstrekning, samt rasmarker med ur. Ovenfor de skogdekte arealene står steile berghamrer.

Artsmangfold: Fjellveggenes loddrette utforming tiltrekker seg fugler med spesielle krav til beskyttelse på reirplassen som for eksempel ravn og rovfugler. Det er en forholdsvis liten del av veggen som er helt uten vegetasjon, så andre arter som hekker i trær vil også kunne benytte området. Det ble i 2014 observert hekkende fjellvåk, i tillegg to gamle rovfugleir i de steileste bergpartiene. Ringtrost og bergirisk, som ble observert i det samme område, hekker sannsynligvis her. Bergirisk er gitt status som norsk ansvarsart i den nasjonale rødlista, og Norges andel av den europeiske bestand er angitt til 59 %. Dette området er sterkt forstyrret av skyting og ulike aktiviteter omkring skytebanen, og bare arter med toleranse mot skytestøy vil kunne hekke under rådende

forhold. Trolig er fjellvåk eneste hekkende rovfuglart innenfor skyte- og øvingsfeltet. Hekkende tårnfalk på nordsiden av feltet er tolerant for forstyrrelser og holder nok til år etter år i området. Lokaliteten anses som et viktig viltområde på bakgrunn av de observerte fugleartene.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området ligger høyt og perifert plassert i en fjellvegg som fungerer som sikringsvoll for feltets skytebaner. Det er liten fare for konflikt mellom reiret og skyteaktivitet.

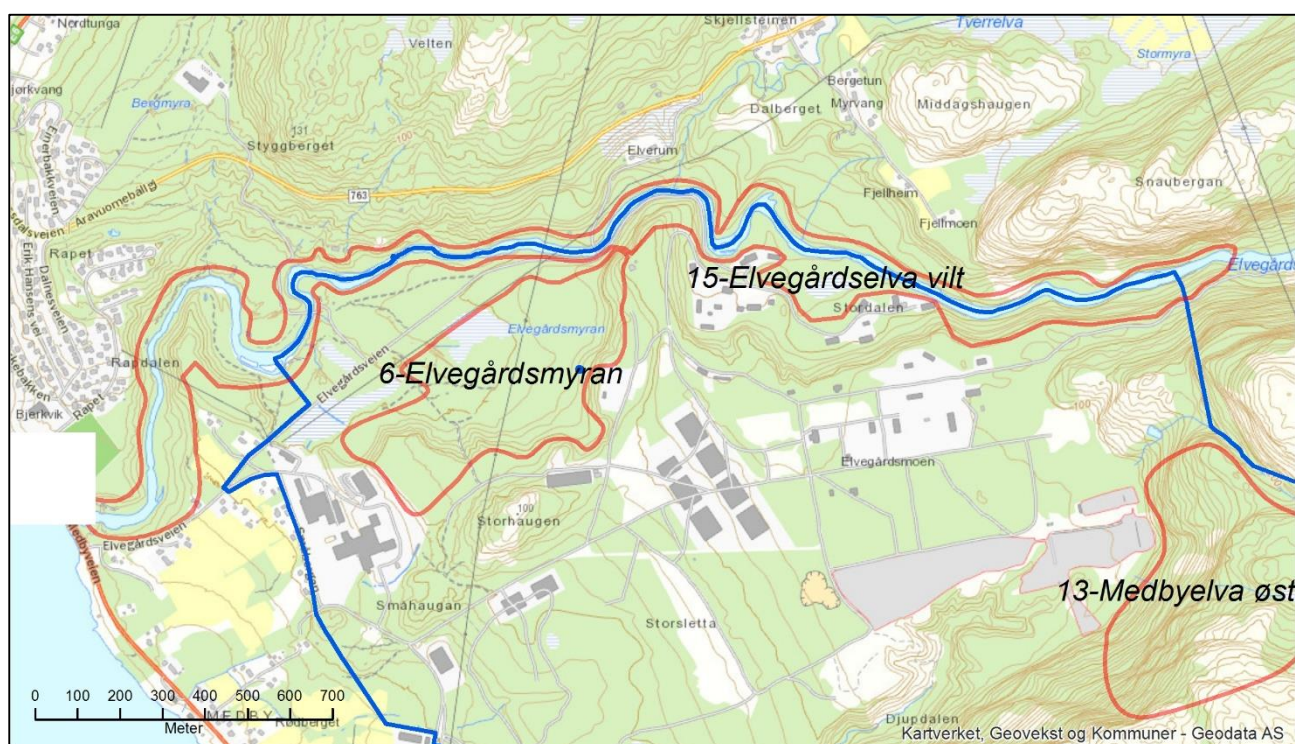
Hensyn: Området bør fortsette å være tilnærmet utilgjengelig og vil på den måten kunne fungere videre som hekkelokalitet for arter med behov for utilgjengelige hekkeplasser. Ved å spare tilstedeværelsen av en slik fjellhulle utføres et enkelt og verdifullt tiltak for å bevare arter som hekkefugl i regionen.

Verdibegrunnelse: Loddrette fjellpartier med overheng er en begrenset ressurs. Flere av våre truede arter kjemper om disse på nasjonalt nivå. Det er derfor ønskelig å overvåke om andre rovfugler benytter bergveggene.

Figur 20: Bergveggene på sørsiden av skytefeltet er viktige viltområder med utmerkede skjulesteder. I tillegg bekker fuglearter med høye krav til isolasjon. Foto: Audun Skerindo.

Lokalitet	Elvegårdselva vilt
Lokalitetsnr i Natur 2000	15
Naturbase ID	-
Verdisetting	Viktig (A)
Areal	148,96 daa
Høyde over havet	20-70
UTM (WGS84)	605655 7606245

Innledning: Elven blir omtalt her siden skyte- og øvingsfeltet grenser inn til lokaliteten. Elva ble sist besøkt av Audun Brekke Skrindo (Forsvarsbygg) den 26.06.2014 i forbindelse med oppdatering og kvalitetssikring av viltområder på Forsvarets eiendommer. Dette er en revisjon av tidligere kartlagt viltområde først kartlagt i 2002 av NIJOS (Stokland 2002). Vesentlige opplysninger fra tidligere kartlegging er videreført. Rødlistekategorier (i parentes) følger «Norsk rødliste for naturtyper 2011» og «Norsk rødliste for arter 2010».

Beliggenhet og naturgrunnlag: Elvegårdselva binder sammen Hartvikvatnet i øst med Herjangsfjorden i vest. Elva følger en trang ravnedal som har skåret seg gjennom dype løsavsetninger, avsatt av hav og breelv. Marin leire blottlegges i belter langs ravinekantene.

Elvegårdselva følger hele den nordre kanten av Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. Vassdraget omfattes av Verneplan III på grunn av egnethet som typevassdrag med urørt karakter og store friluftsinteresser (se Fylkesmannen i Nordland 2000). Elva er følgelig vernet mot kraftutbygging.

Artsmangfold: Elvegårdselva er en regional viktig lakseelv. Dette øker betydningen av elva siden den blir viktig for fiskespisende arter, deriblant oter (sett i 2002).

Naturforholdene tilsier at dette antagelig er en hovedferdselsåre for amfibier i området. Det foreligger derimot kun spredte opplysninger om vilt knyttet til elvemiljøet. Det ble under feltbefaringen i 2002 observert vanlig frosk i flommarksskog nær elva. I randskogen langs elveløpet, særlig i oreskog på flate flommarkpartier, ble det registrert en rik fauna med spurvefugler både i antall individer og antall arter. Randskogen utgjør viktige elgbeiter, der dyra jevnlig forserer elva mellom beitearealene (S. M. Elverum, pers. medd). Dvergspett (hensynskrevende) ble observert i en tilgrensende og en nærliggende skoglokalitet under befaring i 2002. Oter (bør overvåkes) skal være relativt vanlig innenfor vassdraget, og det er funnet laks ved elva som er drept av oter (Narvik kommune 2000).

Bruk, tilstand og påvirkning: Et lokalt ras stengte deler av elveløpet i 2012. Restaurering bør vurderes, for å gjenskape trekkveien for anadrome fisk.

Hensyn: Hele elvestrekningen har verdifull kantvegetasjon og utgjør funksjon som våtmarksinnslag. Selve elven og dens tilgrensende kanter må bevares. Det er viktig at ikke de bratte skråningene ned mot elveløpet blir gjenstand for deponering av masser, som både kan ødelegge utformingen av landskapet og tilføre fremmede arter. Restaurering av elven etter raset som gikk i elva i 2012 bør vurderes, for å gjenskape den nå mulig ødelagte trekkveien for anadrome fisk.

Verdibegrunnelse: Elven er regionalt viktig våtmarksnatur som fungerer som oase for blant annet vadefugl, fossefall og spurvefugler arter som benytter den viktige kantvegetasjonen langs vannet. Den meanderende formen på elven gir varierende naturtyper og økt biomangfold.

Figur 21: Elvegårdselva utgjør en helt sentral transportvei for viltet i området, siden det er skjulesteder langs hele elvestrekningen fra Hartvikvatnet til fjorden. Foto: Audun Skrindo.

3.11 FERSKVANNSLOKALITETER

Av ferskvannslokaliteter er det kun Medbyelva som har noe potensial som ferskvannslokalitet. Selve Elvegårdselva er ikke tatt med i denne undersøkelsen da den ligger utenfor undersøkelsesområdet og er allerede kartlagt som en naturtype. Under befaringene i 2014 langs deler av Medbyelva ble det aktivt søkt etter elvemusling uten at arten ble funnet. Elvene har imidlertid et potensial for å huse denne arten da de er ørretførende og har en tilsynelatende god vannkvalitet. NIVA har for en del år siden gjort undersøkelser av vannkvalitet i elva (Rognerud 2003) uten å finne forurensning av betydning. Det er ikke gjort noen videre undersøkelser med tanke på elvas funksjon for anadrom laksefisk, men bekkene er ikke merket av som vassdrag med anadrom laksefisk på Miljødirektoratets Vassdragsatlas (<http://geocortex.dinr.no/silverlightviewer/?Viewer=Vassdragsatlas>). Det ble imidlertid observert laksefisk i elva under befaringen.

3.12 RØDLISTEARTER

Før feltsesongen 2014, var det registrert 8 ulike rødlistearter fordelt på 11 funn i perioden 1979 til 2013. Under feltsesongen 2014 ble det registrert fire (tre nye) arter fordelt på fem funn. Dette gir totalt 11 ulike arter fordelt på 16 funn for Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt. To av disse artene står som sårbare på den norske rødlista resten som nær truet. Naturkvalitetene som de rødlistede fugleartene trenger er fortsatt tilstede i området, og medfører at de rødlistede fugleartene varierer fra sannsynlig gjest (spurvefuglene) til fast hekkende (strandsnipe) i området. For en fullstendig oversikt over registrerte rødlistearter i skyte- og øvingsfeltet, se tabell 6 og vedlegg C.

Innsatsen på artskartlegging i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt har vært god på gruppene fugl, lav og sopp. Fugl er den gruppen med flest påviste rødlistearter, men flere av disse må nok karakteriseres som tilfeldige gjester i området og trolig kun sett flyvende over feltet. Karplanter er til en viss grad fanget opp selv om tidspunktet er noe sent for mange av artene. Befaringstidspunktet for naturtypekartleggingen i 2014 i september var et gunstig tidspunkt for å fange opp spesielt sopp, men det var lite sopp å observere. Det er fortsatt noe potensial for å finne flere rødlistede og sjeldne arter, men generelt ligger ikke forholdene spesielt godt til rette for rødlistearter grunnet nedbygging, generelt hard menneskelig påvirkning med mye ung skog og en overveiende fattig berggrunn. De områdene med størst potensial for flere rødlistearter er muligens de frodige gråorskogene. Det er størst kunnskapsmangel om gruppene moser og insekter og til dels karplanter, men igjen vurderes potensialet til å være noe begrenset.

Tabell 6: Registrerte rødlistearter i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt fra Artskart per 20.11.2014. Kun siste funn av hver art er angitt.

Gruppe	Vitenskaplig navn	Norsk navn	Registrant	År	RL status
Fugl	Carduelis flavirostris	bergirisk	Forsvarsbygg	2002	NT
Fugl	Larus canus	konglebit	NINA-NOF	1979	NT
Fugl	Sterna hirundo	makrellterne	NINA-NOF	1979	VU
Fugl	Numenius arquata	storspove	NINA-NOF	1979	NT
Fugl	Actitis hypoleucos	strandsnipe	Audun Skrindo	2014	NT
Fugl	Sturnus vulgaris	stær	NINA-NOF	1979	NT
Lav	Chaenotheca gracilentia	hvithodenål	Sigve Reiso (BioFokus)	2014	NT
Lav	Fuscopannaria mediterranea	olivenlav	Bratli, H. og Bjørklund, P.	2002	NT
Lav	Sclerophora coniophaea	rustdoggnål	Sigve Reiso (BioFokus)	2014	NT
Insekter	Bombus muscorum	kysthumle	Audun Skrindo	2014	NT
Pattedyr	Lutra lutra	oter	Forsvarsbygg	2003	VU

Figur 20: Hvitbodenål (*Chaenotbeca gracilenta*) (NT) ble funnet på hyller i bergvegger i lokalitet 9.

3.13 FREMMEDE ARTER

Fra tidligere år er det, ifølge Artskart, ikke registrert forekomster av fremmede arter i skyte- og øvingsfeltet. Ifm. registreringene i 2014 ble hele leiren gjennomført med fokus på de større planteartene som er nevnt i «Veileder i håndtering av fremmede arter», Forsvarsbygg futura 2014. Dette dokumentet gir råd til bekjempelse av fremmede arter i Forsvarets arealer. Det ble funnet 5 planter av sandlupin (*Lupinus nootkatensis*) på sletten ved sanitærhus 0055. Disse ble luket og destruert. De mest brukte arealene rundt skytebanene og bygningsmassen er de arealene med størst potensial for fremmede arter som kan tenkes å utgjøre en risiko.

Det ble ikke gjort omfattende og systematiske søk etter fremmede arter innen andre organismegrupper. Med økende fokus og bevissthet på fremmede arter i miljøforvaltningen vil det bli naturlig å gjennomføre mer omfattende undersøkelser innen fremmede arter i kommende undersøkelser.

3.14 FORVALTNINGSRÅD

3.14.1 GENERELLE FORVALTNINGSRÅD

Alle de registrerte naturtypene ligger ute i «terrenget» og ingen er avhengig av menneskelig påvirkning. Det er en rikmyr i området, og ofte har slike myrer vært utnyttet i gammel tid gjennom slått. Det foreligger ingen kjent informasjon om at denne myra har vært gammel slåtte-myra. I naturtypebeskrivelsen for denne myra er det anbefalt fri utvikling, men på lenger sikt kan det være aktuelt å fjerne oppvoksende kratt for å beholde dagens utstrekning av myra. Dette er imidlertid ikke aktuelt de første 5-10 årene da gjengroingen går relativt sakte. I de resterende naturtypene er det anbefalt fri utvikling for å utvikle kvalitetene knyttet til bl.a. gamle trær og død ved. Det vil si at de bør få stå fri uten noen form for inngrep hverken i skogbrukssammenheng, vedhogst eller gjennom andre aktiviteter som betinger uttak av trær, eller ødeleggelse av trær.

Det er også gitt noen generelle råd for militær aktivitet i beskrivelsen til de enkelte naturtypene og viltområdene.

4 KILDER

- Direktoratet for Naturforvaltning. 2000. Viltkartlegging. - DN-håndbok 11. <http://www.xn--miljodirektoratet-oxb.no/old/dirnat/attachment/391/DN-h%C3%A5ndbok%2011-2000.pdf>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2001. Kartlegging av ferskvannslokaliteter. DN-Håndbok 15. <http://www.xn--miljodirektoratet-oxb.no/old/dirnat/attachment/389/Binder3.pdf>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13. <http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0>
- Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA, Trondheim.
- Fremstad, E. og Moen, A. 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. Rapport botanisk serie 2001-4, s.231.
- Gederaas, L., Moen, T. L., Skjelseth, S., et al. 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.
- Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H. H., et al. 2008. Naturtyper i Norge - et nytt redskap for å beskrive variasjonen i naturen. 1, s.1-17. <http://www.artsdatabanken.no/ThemeArticle.aspx?m=52&amid=3903>
- Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S., et al. 2010. Norsk rødliste for arter 2010.
- Lindgaard, A. og Henriksen, S. 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. s.1-112.
- Moen, A. 1998. Vegetasjonsatlas for Norge. Statens kartverk, Norge.
- NGU. 2014a. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. <http://www.ngu.no/no/hm/Kart-og-data/>
- NGU. 2014b. Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. <http://www.ngu.no/no/hm/Kart-og-data/>
- Rognerud, S. 2003. Overvåking av metaltallforurensning fra militære skytefelt og demoleringsplasser., s.1-53.
- Stokland, J. 2002. Biologisk mangfold i Elvegårdsmoen skyte- og øvingsfelt, Narvik kommune, Nordland. 18 (2002).

VEDLEGG

[A] Kart over naturtypelokaliteter

[B] Kart over viltområder

[C] Kart over rødlistearter

ELVEGARDSMOEN

skytte- og øvingsfelt

Undersøkelsesområde

Biologisk mangfold

Prioriterte naturtyper

Svært viktig (A)

Viktig (B)

Lokalt viktig (C)

Lokalitetsnummer

Naturtype

Flommarksskog

Rik sumpskog,
kildeskog og
strandskog

Rikmyr

Rik boreal lauvskog

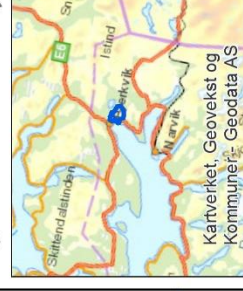
Flommarksskog

Rik berglendt mark

Rik boreal lauvskog

Forsvarsbygg

BIO
FOKUS

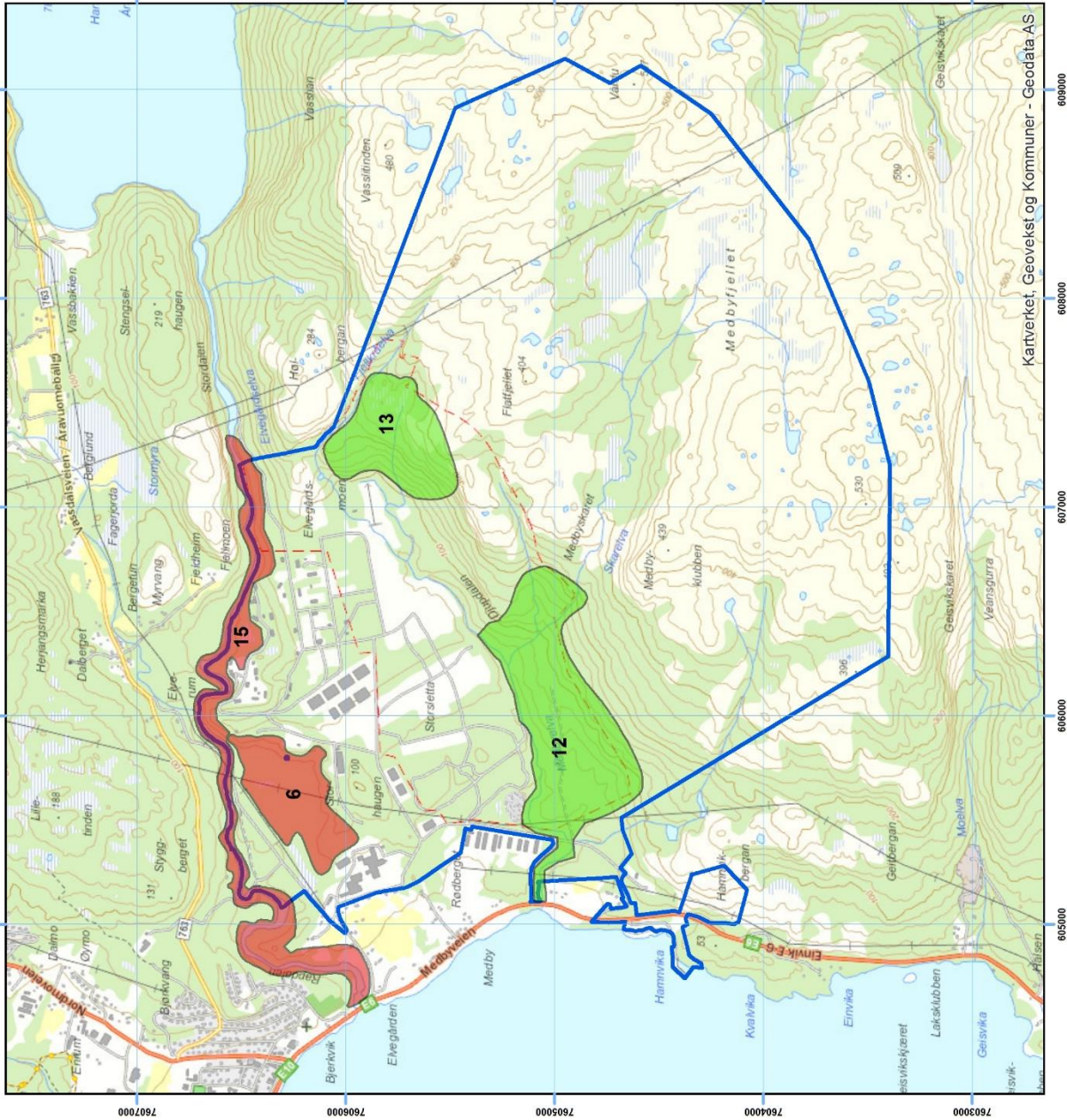
Alle områder digitalisert med
N5 bakgrunnsdata.

Datum: Euref89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 33

Målestokk
1:27 000

Dato: 23.12.2014

Kartverket, Geovekst og
Kommuner - Geodata AS

ELVEGÅRDSMOEN

skytte- og øvingsfelt

Undersøkelsesområde

Biologisk mangfold

Prioriterte viltområder

Svært viktig (A)

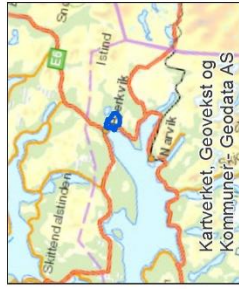
Viktig (B)

Lokalt viktig (C)

Lokalitetsnummer

Navn

6	Elvegårdsmyran
12	Medbyelva sør
13	Medbyelva øst
15	Elvegårdselva vilt

Alle områder digitalisert med
N5 bakgrunnsdata.

Datum: Euro89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 33

Målestokk
1:27 000

Dato: 23.12.2014

Kartverket, Geovekst og
Kommuner - Geodata AS

ELVEGARDSMOEN

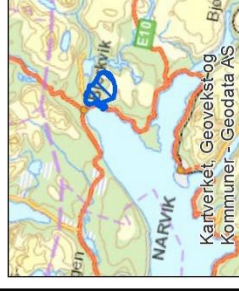
skytte- og øvingsfelt

Undersøkelsesområde

Biologisk mangfold

Rødlistearter

- hvithodenål (NT)
- rustdoggnål (NT)
- olivenlav (VU)
- kysthumle (NT)
- bergirisk (NT)
- fiskemåke (NT)
- stær (NT)
- strandsnipe (NT)
- makrellterne (NT)
- storspove (NT)
- oter (VU)

Alle områder digitalisert med
N5 bakgrunnsdata.

Datum: Eura89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 33

Målestokk
1:27 000

Dato: 25.11.2014

Kartverket, Geovekst og
Kommuner - Geodata AS

Kartverket, Geovekst og Kommuner - Geodata AS

Forsvarsbygg Futura/ BioFokus

